

Сценарій виховної години «Наші герої не вмирають ніколи!»

Бугай Валентина Миколаївна,
*учитель української мови
та літератури
Пирятинської спеціалізованої
загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. №6*

Тема: «Наші герої не вмирають ніколи!»

Вчитель: Історія будь-якого народу містить періоди, дати, які є вирішальними і доленосними в його житті. Ми повинні пам'ятати і не забувати героїчні сторінки, коли проливали кров патріоти. Адже хто не знає минулого, той не вартий майбутнього.

Ведуча: Україна не раз піднімалася з колін. Побита і ціла в ранах, та нездоланна для ворогів своїх, вона йшла ворогу під кулі, щоб захистити всіх своїх дітей. Терновим шляхом дійшла Україна до сьогоднішніх днів.

Україна:

Сторіччями здригався мій народ
Від ярм, від зрад й кривавих заворушень,
І мову як духовний ополот
Втирали в бруд прямисінько у душах.
Шевченко вмер. І Лесі вже нема.
Є незалежність. Є уже свобода.
І все одно ще темно від примар.
І все одно щось гірко труїть воду.

Ведучий: Здавалось все скінчилося, давно минуло і більш ніхто не пройде шляхом тих кривавих дій. Та не так здавалось, як вже сталося. Що робиться з тобою, чому ти плачеш, Україно?

«Небесна Сотня»... Юнаки, батьки
Їх імена мені ніколи не забути –
Вони ж за мене полягли,
Так як і ті, що захищали Крути.
Щемить у грудях, і душа болить
За долю мого рідного народу.
Але у серці іскра ще горить,

І не втрачаю віру у свободу.

Учень:

На тебе, Україно, боляче дивитись,

Нам залишається молитись.

Молитися за волю, за народ,

Щоб вже кінець-кінцем

Добитися свобод.

О, Боже наш, ти нас спаси!

Врятуй нам неньку Україну,

І не зроби з неї руїну.

Ми миру хочемо, добра,

Щоб Україна вільною була.

Всевишній, нам допоможи,

І Батьківщину збережи!

Пісня «Молитва за Україну»

Ведуча: Справжні бої розгорталися в центрі Києва 18-20 лютого на вулицях Інститутській, Грушевського, на Європейській площі, майдані, у Маріїнському парку! Навколо вибухи, стогін, горе. До нас прийшла війна.

Ведучий: Справжня кровопролитна війна. Нас намагалися винищити за бажання мати людську гідність і самим обирати своє життя. Настав той час, коли кожен українець мав зробити вибір: або ти станеш рабом, або будеш вільною людиною і житимеш у вільній державі.

Учень:

Ми ж не злякаємось! Гордо і сміло

Стяг піднесемо за правес діло,

Стяг боротьби за свободу народу,

Щоб панували скрізь воля та згода!

Ведуча: Та люди на Майдані не здавалися. Співали Гімн. Зі сцени лунали молитви, патріотичні пісні.

Учень:

В лави ставаймо, стяг піднімаймо,

Хай лине грізно могутній наш спів,

Гордо і сміло за правес діло

Вдаримо разом на всіх ворогів!

Станьмо ж до бою, не згинуть ніколи

Ті, що поляжуть за щастя людей,

Ті, що життя віддадуть задля волі,

Ті, що у тюрми підуть з-за ідей!

Учень:

Помста усім ворогам-супостатам,
Що закували народ в кайдани,
Помста і смерть всім царям, плутократам,
Нумо ж, до бою, всі праці сини!

Учень:

Палає Київ у вогні,
горять сталеві БТРИ
там на межі-передовій,
народ боронять волонтери.
Палають шини і серця,
ніхто не хоче помирати,
Перед екраном матері
і там, і там їхні солдати..
Там у шоломі зі щитом,
стоїть з Франківщини хлопчина,
з червоним на грудях хрестом,
поранених несе дівчина.
Стоїть із Харкова Андрій,
Сашко тримає оборону,
він тут вже 48 днів,
як сам приїхав з Краснодону.
Ось знову хвиля йде атак,
усе змітають водомети,
морозно трошки: «-2»,
горять позаду вже намети...
Всіх щільно взяли у кільце, здається ОСЬ (!)
наш дух зламають. Та хтось із права зтягнув,
народний гімн усі співають.
Тримати крепко треба щит,
бо там позаду наші діти,
батьки стоять і матері,
нема куди нам відступити.
Лунає вибух поруч десь,
то світло-шумова граната
По ліву сторону, під щит,
знову граната залітає,
і мій колега «екстреміст»,

на неї стрімко так, лягає!
Та, що ж ти робиш брате мій?!
Знімаю з нього «балаклаву»,
лице криваве, очі, біль...
Дівочі коси розгортаю...
Та, що ж це люди за війна?
Де бій приймають ненависний,
ті хто міцний бронезилет,
вибрав сьогодні, ніж намисто.
Хто замість плаття, мов на бал,
вже надіває «балаклави»
і так хоробро за щитом,
стоїть під натиском навали?
Ви й досі кажете, що ми,
стоїм тут всі за якісь гроші?
А може й в морзі хлопчаки,
лежать за гроші теж хороші?
А може й це мале дівча,
якому вже добу не спиться,
стоїть бо радісно їй жить,
під панським катом і молиться? (с).

Учень:

Коли Герої в передсмертний крок,
Так віддано цю волю здобували,
Свідомо вбивці, тиснучи курок,
У пекло свої душі віддавали
Режим стріляє в потилиці й спини,
Убивають людей мисливські гвинтівки.
А все, що ми можем – палити шини.
Україна бере початок з бруківки.
Цвітуть на Майдані смерті тюльпани,
Тріпочуть на вітрі криваві знамена,
Вогонь облизує трупи і рани.
Україна бере початок із мене.
Ріки крові уже течуть.
На країні – вогненний шов.
Дзвони дзвонять – щоб ти почув.
Дзвони дзвонять – щоб ти пішов.

Ведуча: Тисячі поранених і майже 100 людей було вбито снайперами та бійцями спецпідрозділів міліції. Серед них – науковці, викладачі, студенти, вчителі, художники, архітектори, театральні режисери, громадські активісти. Кров цих людей стала вищою ціною для злочинної диктатури. Ця «Небесна Сотня» своїм життям викупила свободу для мільйонів українців і дає шанс збудувати нову демократичну правову державу.

Ведучий: Безсмертні душі вбитих і закатованих відійшли у небеса, але вони вічно житимуть в народній пам'яті, бо «Герої не вмирають!»

Учень :

...І мовчки сотня непокорених героїв
відходила у чисті небеса,
і погляди знесилених мільйонів
дивились вслід братам, батькам, синам;
Вони загинули за нас весною
Віддали все що було в їхньому житті
І ринули у небо сотнею святою
Боронити звідти нас від ворогів
витає дух нескореної волі,
grimлять щити, молитви і пісні,
рядами рівними між нас ідуть герої,
усі, хто голову поклав в ці темні дні.
З очей мільйонів – сльози потекли;
Серця мільйонів – болем умивались...
Серця ж Героїв битись не могли,
І очі їхні вже не відкривались.
А сотню вже зустріли небеса..
Летіли легко, хоч Майдан ридав...
І з кров'ю перемішана сльоза...
А батько сина ще не відпускав..
Й заплакав Бог, побачивши загін:
Спереду – сотник ,молодий, вродливий
І юний хлопчик в касці голубій,
І вчитель літній-сивий-сивий..
І рани їхні вже не їм болять..
Жовто-блакитний стяг поклав їм тіло..
Як крила ангела, злітаючи назад,
Небесна сотня в вирій полетіла...
На небі спокій їх чекає вже;

І Вічна Пам'ять на землі настала.
За них ми Богу молимося лише,
Та промовляєм: Слава! Слава! Слава!

Пісня «Пливе кача»

Учень :

Майдан... з Героями іде прощання...
Тисячі людей зібралися в цю мить.
Для когось на землі вона передостання,
А хтось в землі сирій вже мирно спить...
Вже не побачить батько, не зустріне мати...
Живого сина в світі більше вже нема...
Прийшли у путь останню провадити
Своїх Героїв... вічна їм честь й хвала...
Ридають всі... не стримати гірку сльозу...
Покотились сльози по щоках і обороні...
Сотники, що полягли,- не встануть з сну,
Не посивіють у майбутньому вже скроні...

Учень :

Пливуть гроби по морю, як човни –
по морю рук, по морю сліз і гніву.
Пливуть в човнах розтерзані сини
на хвилі молитов і переспіву.
Так ніби в жилах замерзає кров,
а потім б'є у скроні голос крові
за тим, хто тихо жив, а відійшов
у дзвонах слави праведним героєм.
Пливуть човни, гойдає кожну лодь
людська долоня, тепла і тремтяча,
човнами править втишений Господь,
а серце розривається і плаче.
І кожна мати плаче, і пече
їй кожна рана у чужого сина.
Стоїть Майдан братів – плече в плече
і разом з ним ридає Україна.
Нехай же вам, герої, віддає
Святий Петро ключі від того раю,
де убієнний ангелом стає,
бо він герой. Герої не вмирають.

Герої не вмирають. Просто йдуть
з Майдану – в небо. В лицарі – зі смерті.
Пливуть човни. Пливуть човни. Пливуть...
Героєм слава – вписано у серці.

Ведуча: Ці люди – справжні герої. Вони загинули як герої і проводжають їх як героїв. В кожному районі, кожному місті й селі зупиняються процесії, що везуть домовини з тілами загиблих, і місцеві люди, навіть серед пізньої ночі, зі свічками в руках, в дощ і холод, зі слізьми на очах віддають останню шану героям.

Ведучий: В трагічні дні нашої держави під час протистоянь у Києві загинули і наші земляки.

Ведуча:

І вже сердець немає молодих,
Що билися за волю разом з нами.
Лиш чути материнський плач за них,
Який блукає довгими ночами.

(До напівпрозорої чорної ширми підходить в чорній одежі підходить мати, ставить запалену свічку і квіти)

Мати:

Синочку, вже тебе нема, закрилися навіки очі твої,
Душа у вічність відійшла,
Ти так хотів добра й свободи
Й за це поклав своє життя.
А ти не гасни, нам весь час світи
Ясним вогнем, на промінь сонця схожим
Я вірю – ти серед святих
Перебуваєш там у Царстві Божім.

(Голос сина із-за напівпрозорої ширми)

Син:

Мамо, не плач. Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь Твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач. Так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає

І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.
Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я люблю. І люблю Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.
(Виходять син із матір'ю, ставлять квіти і запалені свічки)

Син:

Як віднині з тим болем я житиму, мамо?
Як змиритися з тим, що у мене вже тата нема?
Він з простріленим серцем упав на Майдані,
На устах запеклось – *(З-за ширми голос батька)*

Батько.

Україна в нас, синку, одна.

Мати:

Він пішов на Майдан і поліг за свободу.
Він цей вибір зробив, бо інакше не міг.
Розридався Дніпро і бурлить тихі води,
І червоною кров'ю розплакався сніг.

Син:

Де ви, нелюди, де заховались по ночі?
Як вас носить земля, де вам місце лишив Ахілес?
Батько йшов уперед, він дивився вам в очі,
І цей погляд навічно злетів до небес.

Друг:

Я не був героєм і хотів лише жити,
Але пульс зупинився від пострілу ката.
Навіть мертвим я не покину битву,
Я й з неба вам буду допомагати.
Лиш не зупиняйтесь, вставайте, боріться,
Не може тривати вічно облога!
Нас не зупинить жодна міліція,
Єдиний вихід – це перемога!
Мене спитали: як снайпер поцілив,
Як куля знайшла тебе в тьмі вечоровій?
Я відповів: Я приїхав із Сміли.
В мене серце світиться від любові.

(Виходить І брат, ставить квіти і свічку)

Брат:

Чи чуєш, брате, Україна плаче?

Увесь Майдан співає «Пливе кача»...

(Голос 2 брата з-за ширми)

Брат:

Та так, Устиме, вони нас не бачать,

Тому-то плачуть, от тому-то й плачуть.

Друг: Сусіде,

Брат: брате,

Мати: і синочку,

Син: й тату,

Разом: Чому на небо вас пішло багато?

(Голос з-за ширми)

Всі:

Тепер небесна сотня ми крилата,

Щоб зберігати, вас оберігати!..

Ведуча: Але герої не вмирають! Вони завше будуть в наших серцях.

По країні уже з'являються перші вулиці та площі, названі на честь героїв Майдану.

Учень:

Небесна Сотня – то в серцях вогонь.

Він гаряче палав за Україну.

Віднині тихим співом заспокой

Ти, земле рідная, свою дитину.

Небесній Сотні шана й молитви,

За чисті душі, що злетіли в небо.

Їм шлях високий Боже, освяти.

І в мирі, Господи, прийми до себе.

Україна: Палають серця і стоїть над Грушевського чад

І стяг український під небом тремтить переможно.

А тих, хто із чорних портретів суворо мовчать,

Навіки герої, яких забувати не можна.

Усе неможливе сьогодні перейде межу.

І доля ще буде до мене і зла, і ласкава.

Але я виходжу на площу, але я кажу:

Слава Україні – Героям слава!

Ведучий: Тисячі людей ідуть на Майдан віддати шану Героям Небесної Сотні, запалюють свічки і ставлять квіти. Здається, що всі квіти Землі перенеслися на Майдан. Оживає Майдан – оживає Україна.

Танок зі свічками

Учень:

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!..
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі.
До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі:
Стоять твої вірні сини навкруги
З шаблями в руках на сторожі.
Стоять, присягають тобі на шаблях
І жити, і вмерти з тобою,
І прапори рідні в кривавих боях
Ніколи не вкрити ганьбою!

Учень:

Усі мої сили, наснагу високу,
Й життя я віддам до останнього кроку,
Аби ти щаслива була, Україно,
Судьба моя дивна Єдина!

Ведуча:

Ми чули, як плакала Вкраїна
Їй було шкода всіх своїх синів
Та знов повстала із руїни,
Щоб пам'ятати славних козаків
Своїх героїв, вірних патріотів
Які боролись за чужі життя
І рідну маму, що у дома
Що припадала до вікна,
І виглядала свого сина,
А сина уже давно нема!
Він ще тієї ніченьки полинув
У вічний сон, до неба він горнувсь
І жаль великий, що більш не вернеться додому
Та жаль ще більший, що його вже не вернуть!

Ведучий: Хай палають свічки пам'яті загиблих героїв «Небесної Сотні» у наших серцях, а розмірений бій хронометра відчеканить час скорботи, душевного болю і жалю... Тож хвилиною мовчання вшануємо невмирущу пам'ять про загиблих героїв Небесного Війська.

Україна:

Нехай пам'ятають про наших героїв,
що за волю поклали безцінне життя,
що творили історію, наше минуле,
у яке вже нема вороття.

Ведуча:

Ми ще не раз згадаємо цю весну
І ці події, і цей кривавий шлях
І закарбуємо у серці «Небесну Сотню»,
Яка тепер на небесах!

Сценарій виховної години «Українському роду нема переводу»

**Журенко Наталія Олексіївна,
учитель початкових класів
Пирятинської спеціалізованої
загальноосвітньої школи I-III ст. №6**

Тема: Українському роду нема переводу

В святково прибраній залі зібрались гості: діти вбрані в українські національні костюми, батьки, вчителі.

Дорогих гостей зустрічає троє дівчаток з запашним короваєм на вишитому рушникові.

Я чую твій голос! Пшеничний твій колос
У душу мені засіває зерно.
Моя Українко, білявко-хатино,
Пізнати тебе мені щастя дано.

У нас на Вкраїні здавна
Є традиція славна:
Хліб святий з любов'ю замісити
І ним щедро гостей пригостити!

Гостей дорогих ми вітаємо щиро!
Стрічаємо з хлібом любов'ю та миром!

Звучить пісня «Зелене жито»

Зеленеє жито, зелене,
Хорошії гості у мене.
Зеленеє жито женці жнуть, } 2р.
Хорошії гості в хату йдуть!

Зеленеє жито, зелене,
Хорошії гості у мене. }
Зеленеє жито щей овес, } 2р.

Тут зібрався рід наш увесь.

Вчитель. Народна мудрість каже, що той хто не пам'ятає коренів та традицій свого народу, назавжди приречені бути нещасним. Бо ж недаремно говорять, що без кореня сохне все живе.

І от сьогодні ми всі зібралися тут, щоб пригадати наше минуле, без якого як відомо, немає майбутнього; пригадати наші традиції, обряди, пісні; доторкнутися до живих і прекрасних сторінок нашого роду, нашого українського народу. Тож, не дивно, що наші перші слова про Батьківщину.

Ще в дитинстві я ходив у трави,
В гомінливі трепетні ліси,
Де дуби мовчали величаво
У краплинах ранньої роси.

Бігла стежка в далеч і губилась,
А мені у безтурботні дні
Назавжди, навіки полюбились
Ніжні і замріяні пісні.

В них дзвеніло щастя непочате,
Радість невимовна і жива,
Коли їх виводили дівчата
Як ішли у поле на жнива.

Ті пісні мене учили
Поважати труд людський і піт,
Шанувати Вітчизну мою милу,
Бо вона одна на цілий світ.

Бо вона одна за всіх нас дбає,
Нам дає і мрії і слова,
Силою своєю напуває
Ласкою своєю зігриває!

З нею я ділити завжди буду
радості, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі.

«Пісенька Джури»

Мій вусатий дід
Знав, як божий день
Свій козацький рід,
Та співав пісень.
По краплині пив
Я дідові слова,
То - святі скарби,
То - вода жива.

Приспів:

Нагадайте мені, тату,
Дідові пісні.
Запрягайте, любий тату,
Коника мені.
Я від хати і до хати
Буду тих пісень співати,
Бо козакам, рід від роду,
Та й немає переводу.
Гей, гей, гей!
Гей, гей, гей!

Нам роздольний степ
Вірний оберіг.
З нього проростем,
Помагай нам Біг!
Матінка одна
Нам на сотні літ
Лада весняна,
Україна-світ!

Приспів.

Я землі цієї паросток зелений,
Я цієї висі крапля дощова.
Заплелись у мене, проросли у мене
Жито і дерева, квіти і трава.

Чи вітер чи літня злива,
Усе мені рідне, миле.
Нема такого дива,
Нема такої сили,
Щоб сонце зуміла взяти
Тай понести з собою,
Щоб в серці моїм здолати
любов до землі святої.

Люблю я в рідному краю
Веселі співанки пташині,
І річки бистру течію,
І руту – м'яту при долині.

Пропахлі вітром колоски,
Гінке-гінке безмежне поле,
І мамин хліб, і ті стежки,
Якими вранці йду до школи.

І перші проліски в гаю,
і щедре сонечко в блакиті.
Люблю Вітчизну я свою
вона – найкраща в цілім світі.

Ми дуже любим весь наш край,
ми любим Україну.
Її лани, зелений гай,
в саду рясну калину.

Там соловейко навесні
Співає між гілками.
Та й ми співаємо пісні –
Змагається він з нами!

Вчитель. А що може бути прекраснішим, ніж весна в рідному краю, коли все живе прокидається від сну, немов народжується знову, відроджується із небуття, як сама прадавня українська земля...

Бризкало небо дощиками весняними,
Сонна земля ожила.
Бризнуло сонце піснями вогняними.
О, це весна вже прийшла!

Ранні пташки задзвеніли над вітами.
Довше черешня терпить не змогла,
Глянула, бризнувши білими квітами.
О! Це весна вже прийшла!

Падали квіти з черешні, прощалися,
Бджілка дзвеніла, фіалка цвіла.
Брості поволі в саду, розпускалися.
О! Це весна вже була!

А вже весна
А вже весна, а вже красна,
Із стріх вода капле.
Молодому козакові
Мандрівочка пахне.
Ой поїхав козаченько
Та в чистеє поле.
За ним плаче дівчинонька:
«Вернися, соколе!»
А вже весна, а вже красна
Із стріх вода капле.

Вчитель. Коли довгождана весна нарешті приходила на рідну землю, радості не було меж. Особливу втіху вона приносила дітям. Всі вибігали на вулицю, раділи, співали веснянки, заклички, водили хороводи. Зараз і ми, радіючи весні-красній, підемо веселим хороводом.

«Розлилися води» (пісня хоровод)

Розлилися води на три броди.
Гей, діти, весна красна, зілля зелененьке.

Що в першому броді зозуленька кує,
Гей, діти, весна красна, зілля зелененьке.

Що в другому броді соловей щебече,

Гей, діти, весна красна, зілля зелененьке.

Що в третьому броді сопілонька грає,
Гей, діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.
Зозуленька кує, бо літечко чує
Гей, діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.

Сопілонька грає, у танок скликає.
Гей, діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.

Розлилися броди на три броди.
Гей, діти-квіти, весна красна, зілля зелененьке.

Вчитель. Саме навесні, у прекрасну пору цвітіння ніжних підсніжників, синіх пролісків, на нашій славній Україні народився наш великий Кобзар – Тарас Григорович Шевченко. Саме у ці ні по всій Україні проходять так звані Шевченківські дні, де кожний кому не байдужа творчість цієї талановитої людини, заслуговує з вдячністю і теплом великого поета. Цієї весни Великому Кобзарю виповнюється років. Ми теж присвячуєм Шевченку кілька слів.

Щовесни, коли тануть сніги,
і на рясті просяє веселка,
повні сил і живої снаги
ми вшановуємо пам'ять Шевченка.

Благословен той день і час,
коли прослалась килимами
земля, яку сходив Тарас
малими босими ногами.

Тихо надворі. Ні вітру ні хмар
Ані шелесне верба височенька.
А наша Оля відкрила «Кобзар»
Вголос читає Тараса Шевченка.

Ген за рікою синіє гора,
в небі веселка розквітла казково.
Ніжно влітається в гомін Дніпра
Добре і щире Шевченкове слово.

Вчитель. А зараз учениця нашого класу прочитає прекрасний вірш Т.Г.Шевченка «Садок вишневий коло хати».

«Садок вишневий коло хати» (Т.Г.Шевченко)

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечеря коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.

Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх;
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.

Вчитель. У виконанні учнів нашого класу прослухайте, будь ласка, ще кілька віршів Великого Кобзаря. Лунають вірші поета («За сонцем хмара пливе...»), «Мені тринадцятий минало...», «Сон», «Ішов Кобзар до Києва...»).

Краса та милозвучність віршів Великого Кобзаря спонукала до того, що не один вірш поета був покладений на музику, перетворився на пісні, які і досі чарують слух кожного з нас. Звучить пісня на слова Т.Г.Шевченка «Зацвіла в долині...»

Зацвіла в долині
Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

Любо, любо стало,
Пташечка зраділа
І защебетала.

Почула дівчина,
І в білій свитині
З біленької хати
Вийшла погуляти
У гай на долину.

Вчитель. Кожен народ живе завдяки своїм символам – єдиним, неповторним і властивим тільки йому одному. Не можливо уявити собі нашу Українську землю без рути-м'яти при долині, безмежних золотих ланів пшениці чи жита, без материнки і оксамитових чорнобривців, а також без ніжної верби, що замріяно опустила свої віти у воду чи красуні –калини. Недаремно у народі кажуть, що «без верби і калини нема України»! Калина сьогодні теж присутня на нашому святі.

Схилилася калина на воду,
Дивилась на красуню вроду.
Горобчики у поля летіли,
Всі ягоди спілі об'їли.

У сумі калинонька мила
Все листя у воду вронила.
Прийшли за вітрами морози –
Замерзли в калиноньки сльози.

Колишися калинонько, колишися
Зеленими листочками розстелися,
Сонячними променями розмалюйся,
з дужим вітром буйнесеньким розцілуйся.

А ще й срібною росою вмийся чисто,
Надінь свої ягідочки як намисто.
Буде тобі, калинонько, дуже радо,
Коли глянеш в чисту річку – у свічадо.

Вчитель. Символу України – калині, присвячується і танок «Ой є в лісі калина», який ведуть хороводом дівчатка нашого класу...

Ой, виходьте , дівчата,
та в селі вечір на вулицю
весну-красну стрічати,
весну-красну вітати.

Будем весну стрічати
та віночки сплітати,
а віночки сплетемо, -
хороводом підемо...
«Ой, є в лісі калина»
Ой, є в лісі калина, | (2)
Калина-калина,
Комарики-дзюбрики, калина.
Калина-калина,
Комарики-дзюбрики, калина.

Там стояла дівчина, | (2)
Ходила, ходила,
Чубарики-чубчики, ходила,
Ходила, ходила,
Чубарики-чубчики, ходила,

Цвіт-калину ламала, | (2)
Ламала, ламала,
Комарики-дзюбрики, ламала.
Ламала, ламала,
Комарики-дзюбрики, ламала.

Та й в пучечки в'язала, | (2)
В'язала, в'язала,
Комарики-дзюбрики, в'язала.
В'язала, в'язала,
Комарики-дзюбрики, в'язала.

Вчитель. Традиції нашого народу завдяки пам'яті нащадків, і досі живуть серед нас. Так, до наших днів донесли славні традиції святкування Різдва, Пасхи, розпису писанок, традиції зустрічі весни. З давніх-давен в Україні люди зустрічали весну, сподіваючись на гарний врожай, добру погоду та щасливе життя.

Зараз ми з вами покажемо обрядовий таночок «Вербова гілочка».
«Вербовая гілочка» (танцюють та співають дівчатка з вербовими гілочками в руках).

Веровая гілочка, гілочка, гілочка.
Там стояла Насточка, Насточка, Насточка.

Де ти Насте бувала, бувала, бувала,
як діброва палала, палала, палала.
А я воду носила, носила, носила,
тай діброву гасила, гасила, гасила.

Вчитель. Вашій увазі пропонується обрядовий танок «Веснянка».

«Веснянка» (танцюють і співають хлопці та дівчата з маками і волошками у руках)

Дівчаточка - вороб'яточка, радьмося.
Та й виходьмо на травицю - граймося.
Та й виходьмо на травицю в добрий час.
Нема таких співаночок, як у нас.

Вийди, вийди, Іванку,
Заспівай нам веснянку!
Зимували, не співали –
Весни дожидали.

Весна, весна, наша весна,
Та що ж ти нам принесла?
Старим бабам по кілочку,
А дівчатам по віночку!

Звила ж я віночок вчора,
Звечора, звечора
З зеленого барвіночку
Та й повісила на кілочку.

Вчитель. Було б дивно, якби сьогодні на нашому святі ми не згадали святу, рідну, добру, милу матір. Святе слово – рідна мати... Ні один дім, ні одна сім'я не обходяться без тепла і ласки, її очей, щирої і завзятої праці, її рук, що створюють лад у домі. Мати - берегиня роду, домашнього вогнища. Саме на її ніжних тендітних плечах, дякуючи її недоспанім ночам і нелегкій праці з ранку до ночі тримається сім'я.

Наступні рядочки ми присвячуємо нашим мамам.

Можна на світі чимало зробити:

Перетворити зиму на літо.

Можна моря й океани здолати,

Гору найвищу штурмом узяти.

Можна пройти крізь пустелі і хащі,

Тільки без мами не можна нізащо.

Бо найдорожче стоїть за словами:

В світі усе починається з мами!

Вчитель. Звичайно для кожної дитини – її мама краща від усіх. Мабуть тому, що вона дала їй життя. І до останньої хвилини доки битиметься її серце, мати мати переживатиме за свою дитину, а дитина хвилюватиметься за матусю.

Всім українським матерям ми присвячуємо «Молитву за маму»

«Молитва за маму»

Є в мене найкраща на світі матуся,

За неї до Тебе, Пречиста, молюся.

Молюся устами, молюся серденьком

До Тебе, небесна Ісусова Ненько.

Благаю у Тебе дрібними словами

Опіки та ласки для любої мами.

Пошли їй не скарби, а щастя і долю,

Щоб дні їй минали без смутку, без болю.

Рятуй від недуги матусеньку милу,

Даруй їй здоров'я, рукам подай силу,

Щоб вивела діток у світ та й у люди,

Щоб ними раділа-пишалась усюди.

За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на соняшнім троні.

Усім матусям і жінкам, що присутні в залі, даруються квіти.

Вчитель. Дуже символічно, що наше свято ми проводимо на початку весни, адже весна із мамою – сестриці. Саме в цей час всі берегині свого роду приймають слова подяки, любові та шани. Напередодні свята в класі проводився конкурс - на кращий твір про рідну матусю «Мамині руки». Кожен з творів заслуговує на увагу. Послухайте, будь ласка, декілька з них.

Учні зачитують твори.

Для наших любих мам звучить в подарунок пісня, яка так і називається «Наші мами».

«Наші мами»

Колисанку вечорами
Нам співали наші мами,
А тепер пора і нам
Заспівать для наших мам!

Приспів:

Як зростем великі,
Мамі станем зміною.
Гордимось мамою,
Мамою єдиною!

Десь далеко за віконцем
Знову спати ляже сонце,
Ти вже спиш цю ніч ясну,
Тільки мамі не до сну.

Хай же дні ідуть за днями,
хай радіють наші мами.
Ми співаємо для них
наших любих дорогих.

Вчитель. А яка ж нація, який народ житиме без властивого тільки йому – без рідної мови. Мова – душа народу. Наша мова – українська. Для нас, українців, вона найкраща, бо наша. А ще її називають і чарівною, і

солов'їною, і казковою, і милозвучною, і калиноюю, і вишневою... Ці порівняння можна ще довго продовжувати, бо мова наша є такою насправді. Тому, не дивно, що сьогодні ми шануємо і нашу рідну українську мову...

Чого ви плачете тополі?
Чи від образи, чи від болю?
Чи може з вітром сперечались,
чи може з полем покохались?

Чому засмучена калина,
немов заручена дівчина?
Зелені віти похилила
і листя росами умила.

Куди полинули лелеки?
У теплий край, у край далекий...
Несіть лелеченьки на крилах
найкращу пісню з України.

Ви чуєте, згадали знову
про нашу українську мову!
«закон про мову?» Так, вітаю!
Я рідній мові присягаю.

Усі ми родом з України,
пісенний край наш солов'їний.
Якого ж племені ми діти?
Чиї читаєм заповіти?

Любіть нашу рідну мову,
беріть до зброї гостре слово!
Ні! Не забули ще слов'яни
Шевченка заклик полум'яний.

О, милозвучна наша мово!
О, пісня мами колискова
Тараса невмируще слово!
О, рідна українська мово!

Вчитель. Будемо сподіватися, що любов та повага до рідної мови у нас у нас у всіх щира і відверта, а не така як у героя гуморески Павла Глазового «Артист» Читають учні нашого класу.

«Артист» П. Глазовий

Простий батько сина вивчив на артиста.
Мова в того сина ідеально чиста.
Як зі сцени скаже українське слово,
То аж дух займає - просто пречудове!
А в сім'ї артиста діти й домочадці
Чешуть по-російськи, неначе лєнінградці.
Тож невчений батько й запитав у сина:
- Поясни, будь ласка,
В чому тут причина?
У театрі в тебе українська мова,
А у хаті в тебе - нашого ні слова.
Син великодушно посміхнувсь до тата:
Ех, освіта в тебе, батьку, низькувата.
А тому, хто вчений, істина відома,
Що одне на службі, зовсім інше - дома.
Дома в мене мова - засіб спілкування,
А на службі мова - засіб існування.
Як же рідну мову я забуду, тату,
Як за неї маю непогану плату?

Вчитель. А чи можна уявити собі нашу славну Україну без національного одягу, сорочки-вишиванки, без вишитого українського рушника. Вишиті зорями квітами, птахами, скільки промовляє він серцю кожного з нас. З давніх-давен у нас в Україні вишитий рушник був окрасою оселі, і помічником, у побуті, і оберегом від лиха. У щасливі та сумні миті життя рушник завжди був поруч. На весільному рушникові стояли молодята, коли брали шлюб, з ними зустрічали дорогих гостей, з ним проводжали хлопців до війська, на нього клали новонароджене маля, прикрашали образи, з ними у далеку дорогу мати виряджала сина.

У виконанні учнів нашого класу звучить безсмертна «Пісня про рушник».

В руках учні тримають стародавні рушники, які дбайливо зберігаються у «бабусині скрині».

«Пісня про рушник»

Рідна мати моя, ти ночей недоспала
І водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя дала.
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала.

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
І зелені луги, й солов'їні гаї,
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі хороші твої.
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
І засмучені очі хороші блакитні твої
Я візьму той рушник, простелю, наче долю,
В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров,
І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю -
І дитинство, й розлука, і вірна любов.

Вчитель. Не обійдем стороною ми сьогодні українську пісню – живу скарбничку нашого народу. Саме в пісні живе душа народу, відображається його характер, проростають зернини його таланту. У радісні і сумні хвилини життя – пісня завжди поруч. Вона єднає людей та їх серця. З давніх-давен, навіть працюючи, люди звеселяли себе піснею. Певне тому рікою лилося у комори золоте зерно. Душа раділа, дивлячись на безмежне море колосі. Людина знала, що не залишиться без хліба і співала. Не даремно існують знамениті слова: «Буде хліб, буде і пісня».

Коли пісні мого краю
пливуть у рідних голосах
мені здається, що збираю
цілющі трави я в лугах.

В піснях і труд, і даль походу,
і жаль, і успіх, і любов,
і гнів великого народу,
і за народ пролита кров.

В піснях дівоча світла туга
і вільний помах косаря.

В них юність виникає друга,
висока світиться зоря.
Ішло дівча лужками
Ішло дівча лучками,
Лучками,
Несло фартух з грушками,
З грушками.

Їй на зустріч парубок,
парубок 3 р.

Віддай дівча заробок
Заробок – 3 р.
Хто до мене з грушкою,
грушкою – 3 р.

Пригощу я грушкою,
грушкою – 3р.

хто до мене сердушком,
сердушком – 3 р.

Віддам грушки з фартушком,
фартушком – 3 р.

Ой, дівчино чия ти,
чия ти – 3 р.

Вийдеш ти, то вийду я,
вийду я – 3 р.

Вчитель. Жодне свято не обходиться без запального українського таночка. Зараз на підмостках нашої самодіяльної сцени ви побачите веселий таночок. Ним потішать усіх присутніх своїм таночком учні нашого класу.

Український гопак (діти співають і весело танцюють)

Як діждемо літа, та наждемо жита.
Літечко тепленьке, жито золотеньке.
Ой, гоп, гопака, жито золотеньке. 2р.
З жита і пшениці гарні паляниці.

Всіх ми почастиєм, ще і затанцюєм.
Ой, гоп, гопака, ще і затанцюєм.

Їжте молодиці
з медом паляниці,
хлопцям та дівчатам -
пиріжечки з маком.
Ой гоп-гопака пиріжечки з маком (двічі).

А старій Тетяні
ще й млинці в сметані.
Весело гуляйте ,
нас не забувайте.
Ой, гоп-гопака,
Нас не забувайте.

Вчитель. Батьківщину, як і матір, друга і долю не вибирають. Нам судилося народитися і жити в Україні. Не забуваймо ж своїх традицій, своєї історії, мови, пісні, матері. Бережіть і передавайте із покоління в покоління живу скарбницю свого народу. Пам'ятайте, що українському роду нема переводу! Бережіть свою Батьківщину, бо вона одна така на цілий світ...

Одна Батьківщина і двох не буває,
місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
той долі не знайде в житті.

Чи можна забути ту пісню, що мати
співала малому, коли засинав?
Чи можна забути ту стежку до хати,
що босим колись протоптав?

У рідному краї і серце співає,
лелеки здалеку нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
потоки, потоки, мов струни течуть.

Тут кожна травинка і кожна билинка
винайдуть мрії на теплих вітрах.

Під вікнами – мальви, в саду – материнка,
оспівані щедро в піснях.

Тут мамина пісня лунає і нині,
її підхопили поля і гаї,
її вечорами по всій Україні
співають в садах солов'ї.

І я припадаю до неї устами
і серцем вбираю, мов спраглим води.
Без рідної пісні, без мови, без мами
збідніє, загине вона назавжди.
Одна Батьківщина і більш не буває.
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
той долі не знайде в житті.

Вчитель. І на останок, ми даруємо усім присутнім чарівну, прекрасну
пісню про нашу землю, про наш рід і наше славне минуле...

«Веселкова пісня»

Про калину пісня лине, до неба злітає.
Гей, родину, Україна веселкою грає.
Синє небо обіймає золоті роздоли.
Нас чекає, зустрічає веселкова доля.

Приспів:

Хай у кожному серці, наче сонячна мрія,
Заспіває веселка на добро і надію!

Понад світом-дивоцвітом веселка іскриться.
Будем дбати, шанувати прадавні криниці,
Ярославові поради, кобзареве слово,
Честь козацької громади, солов'їну мову.
Приспів.

Вчитель. А тепер за давньою українською традицією пригощайтеся
гості дорогі національними стравами. (Діти, батьки, гості пригощаються
варениками, пиріжками та пампушками)

Система роботи педагогічного колективу з національно-патріотичного виховання учнів Пирятинської загальноосвітньої школи I – II ступенів № 1

**Миколенко Руслана Григорівна,
педагог-організатор
Пирятинської загальноосвітньої
школи I – II ступенів № 1**

Патріотичне виховання у школі охоплює всіх учасників навчально-виховного процесу, сприяє формуванню у дітей національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що

притаманні громадянину України.

В закладі організовано роботу гуртка «Джерела» (кер. Головка Т.О., вчитель історії). Проведені уроки Мужності, флеш-моб до Дня Соборності України - «Я громадянин України і цим пишаюся». Година спілкування «Крути – мужність і трагедія», «Від війни до війни»

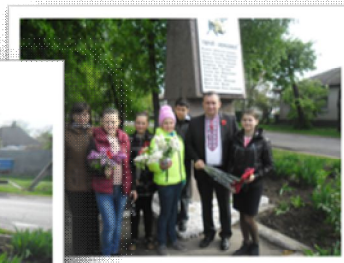

Процес патріотичного виховання здійснюється в позакласній і позашкільній діяльності також за допомогою наших дитячих об'єднань (зокрема волонтерського загону «Милосердя»), який співпрацює з Радою ветеранів.

«Ніхто не забутий, ніщо не забуто ...»

Минають роки, відлітають у вічність. Минуло 70 років, відколи замовкли постріли гармат. Все далі відходять грізні і важкі роки Великої Вітчизняної війни, але не згасає пам'ять про тих, хто віддав своє життя за щасливе майбуття. Щороку 9 Травня учні нашої школи вшановують пам'ять загиблих земляків – Героїв Радянського Союзу і покладають квіти до пам'ятника, що знаходиться на березовій алеї.

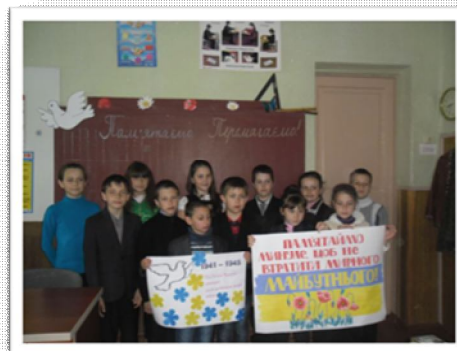
Святкуючи День Перемоги, учні 4 класу разом з класовод Вірченко І. В. провели екскурсію до пам'ятника «Героям-землякам» по вулиці Жовтневій. А також зустрілися з пенсіонеркою, дитиною війни Благою Тамарою Федорівною.

Екскурсія пройшла під девізом « Пам'ятаємо. Шануємо. Дякуємо.»

Напередодні Дня Перемоги з метою піднесення патріотичної свідомості та високого морального духу учнів, був проведений урок Мужності «Пам'ятаємо. Перемагаємо» (кл. кер. 4 класу Вірченко І. В.)

Нехай не згасне в пам'яті...

19 листопада відбулася зустріч учнів 5 – 8 класів нашої школи з членом Всеукраїнської асоціації дослідників голодомору та політичних репресій Ларисою Іванівною Ковалівською. Вона детально розповіла про страшні часи

Голодомору на нашій Пирятинській землі. Діти з цікавістю та задумою слухали змістовну розповідь.

Вже стало святою традицією для вчителів та учнів щорічно 18 травня вшановувати Пам'ять безневинно убієнних земляків в урочищі Пирогова Левада .

У цьому році учні 6, 7 класів та вчителі Охріменко Т. О., Стригунівська Л. О., Новікова Л. Г. здійснили велопробіг до урочища, поклали квіти, прослухали спогади про ті страшні події.

Не меркне пам'ять нащадків, як і не згасає в душі кожного з нас свіча скорботи. Всі присутні на заході отримали щемні, незабутні враження. І ще раз пройнялися повагою до тих українських патріотів, які захищали наш край від фашизму.

Вічна пам'ять героям, а прийдешньому поколінню - миру!

З метою виховання патріотичної свідомості у підростаючого покоління, учні 2 і 4 класів та їх класоводи Ковінська Н. І. та Вірченко І. В. відвідали Краєзнавчий музей, де переглянули експозицію «Герої – не вмирають», присвячену воїнам-землякам, що загинули в АТО. Прослухали розповідь директора музею Купріян Н. Г. та вшанували пам'ять загиблих воїнів хвилиною мовчання.

*Благодійна ярмарка-продаж
«Ми - єдині і в цьому наша сила!»*

Вже традиційними в школі стали благодійні заходи спрямовані на підтримку воїнів-земляків, які перебувають у зоні АТО.

17.12.2014 року в школі проведена ярмарка-продаж з метою збору коштів для онкохворих дітей, які постраждали під час АТО в рамках Всеукраїнської благодійної акції «Назустріч мрії III» та підтримки проекту Благодійного фонду «Сильні духом».

Різноманіття товарів просто вражало! Поробки, вишивки, солодощі різноманітних видів, книги, іграшки. Кожен тут міг знайти щось для себе.

Розпочата робота у нашій школі всім піднесла дух патріотизму, єдності та віри у перемогу нашого народу.

Зібрані кошти в сумі 1648 гривень було розподілено та відправлено таким чином:

500 гривень на допомогу онкохворому учню 4 класу школи Івахненко Юрію;

600 гривень пораненому в зоні АТО військовослужбовцю (випуснику школи) Буцу Олександрю;

548 гривень на підтримку онкохворих дітей до Міжнародного Благодійного Фонду «Сильні Духом».

Усі учні школи взяли участь у акції « Сплети захисну сітку воїнам АТО».

Учні 5-8 класів (кл. кер. Митропан Т.О., Охріменко Т.О., Стригунівська Л.О., Миколенко Р.Г.) взяли участь у Всеукраїнській акції «Лист солдату».

На підтримку Всеукраїнського флеш-мобу до Дня Вишиванки, учні та вчителі нашої школи прийшли цього дня до школи у національному вбранні. Барвисті, яскраві, кожна по-своєму красива та особлива. Всі були у захваті від цієї краси!

Сценарій виховного заходу «Від війни до війни. Шляхами подвигу і слави наших дідів і батьків»

**Головко Тетяна Олександрівна,
учитель історії,
керівник драматичного гуртка «Джерела»
Пирятинської загальноосвітньої школи
I – II ступенів № 1**

Мета: виховувати в учнів повагу до героїчних подвигів співвітчизників, ушанувати пам'ять тих, хто загинув у роки Великої Вітчизняної війни;

показати всю жорстокість, з якою знищувався наш народ; формувати патріотичні почуття гордості за старше покоління; сприяти пробудженню бажання вивчати історію своєї держави, берегти її традиції, уболівати за майбутнє країни; співчувати трагедії нинішньої війни, берегти пам'ять про загиблих земляків в АТО.

Обладнання: тематична презентація, відеоролики, відео сюжети, ілюстрації, тематичні викладки книг, періодики; експозиція зі свічок, квітів тощо.

Учитель: Війна-це жахлива трагедія в житті кожного народу. За вся історію людства не було таких катастроф та стихійних лих, які забрали б більше життів, ніж війна.

Болісною раною в історії нашого народу залишилася Велика Вітчизняна війна 1941-1945 років.

22 червня 1941 року на кордонах України почалися запеклі бої. Боротьба почалася не тільки на фронті, але й в тилу. Це були жахливі часи для всіх жителів країни. Скільки пролито крові, скільки сліз матерів, скільки переживань та скільки загиблих забрала з собою Велика Вітчизняна війна! Але все-таки ми перемогли. У 1944 почався відступ фашистів. Війська ворога зазнали нищівного краху.

Учень 1

Схиляємо голови низько,
Щоб шану героям-солдатам віддати,
На вічних потах стоять обеліски,
В полях обеліски стоять.

Учень 2

Вони не повернулись з війни,
Мені привиділось, немов солдати,
Які не повернулись з боїв,
Не полягли, а залишились жити,
Перетворились в білих журавлів.
І сплять українські солдати
На вже мирній землі Європи.
На свою рідну Україну прилянуть журавлями..
(Інсценізація. Діалог матері і сина)
Синочку, чуєш як курличуть

У синім небі сумно журавлі?
Вони ж тебе до себе, сину, кличуть,
А ти лежиш в холодній цій землі
-я чую, мамо, чую, як співають
Мені над Україною пісні,
Ти не журись, я крила розпростаю
І прилечу до тебе уві сні.
Вкраїнським рушником зітру сльозину
І поцілую в сивеє чоло...
О, синку, рідний, мій єдиний сину,
Як хороше б тоді мене було!
Стоїть старенька мати на могилі,
І навіть, квіти плачуть мовчазні.
Від сина погляд відвести не в силі,
А син довічно житиме у сні.

Учитель: Війна – це подія, про яку можна говорити багато, але її хочеться забути водночас. Війна – це мільйон людських жертв, слізні спогади наших дідів та прадідів, які були свідками тієї жахливої події, коли під уламками гранат та свистом куль захищали свою Батьківщину.

Учень 2: І вдень, і вночі йшли машини, танки, солдати на фронт, а жінки, матері, сестри проводжали їх на бій, бачачи деяких в останній раз.

Учень 3

Степом, степом йшли у бій солдати.

Степом, степом - даль заволокло.
Мати, мати стала коло хати,
А кругом
В диму село.
Степом, степом - розгулись гармати,
Степом, степом - клекіт нароста.
Степом, степом падають солдати,
А кругом
Шумлять жита.

Учень 4

Степом, степом поросли берізки,
Степом, степом сонце розлилось.
Степом, степом - встали обеліски,
А кругом
Розлив колось.
Степом, степом - людям жито жати,
Степом, степом - даль махне крилом.
Мати, мати жде свого солдата,
А солдат
Спить вічним сном.

(М. Негода. «Степом, степом»)

(Звучить пісня «Степом, степом...»)

Учень 5. Все менше й менше залишається ветеранів серед нас. Ми - останнє покоління, яке ще може почути про Велику Вітчизняну війну від її учасників. І один із найголовніших наших обов'язків перед тими, хто залишився - пам'ятати про подвиги наших ветеранів.

Учень 6

Уклонімося тим, хто поліг у бою,
Хто прикрив рідну землю собою.
Свято мужності й радість велику свою
Розмішаєм живою сльозою.

Учень 7

Хвилина мовчання, хвилина мовчання
Пекуча й терпка, як сльоза.
Хвилина мовчання – в ній наша любов і гроза
Як подвиг полеглих,
Священна хвилина мовчання.

(Оголошується хвилина мовчання)

Учитель: Жінка і війна... На жаль, це близькі два поняття і роки
Великої Вітчизняної.

Учень 1

У житті ти зазнала немало гіркоти,
Тягар чоловічий безмовно несла
І ти, як говорим, на мирному фронті
Солдатом без фронту, буз зброї була.
Та вже посивіла твоя голова
Поети тебе називають Мадонна.
В народі ти просто солдатська вдова.

Учень 2: Солдатські вдови... Ох і тяжкі ж ті долі вдовині... Вони

І сіяли, і жали, буряки вирощували, солому скиртували, а бувало й в
плуг впрягалися – коней, тракторів не було.

Учень 3

Щоб жар милосердя злоба не згасила,
Щоб нас не здолали байдужість і гнів,
Давайте ходити не лиш на могили,
А в кожную домівку знедолених вдів.
Зайдіть до солдатки
Бо завтра вже буде пізно.

Учень 4: Солдатські вдови... За їх мудрість і героїзм, самовідданість і невсипущу працю, за те, що тримали на жіночих плечах фронт і рід людський у роки тяжкого лихоліття кланяємося їм низько і доземно, бо і обличчя нашої Перемоги - жіноче.

Учитель : Скільки горя і сліз випало на долю наших дідів і батьків. Ми повинні вміти шанувати, любити, поважати те, за що вони боролися і перемогли. Якби не героїзм цих людей – не було б нас, не було б України.

Учень 1

Вітер вічний вогонь гойдає.
І печаль, і плач, і сміх
Всіх полеглих ніхто не знає,
Пам'ятають усіх.

Учень 2

Ми не дозволим той жах повторити,
Хочемо в мирі і щасті ми жити
Низько в скорботі знамена схидаєм,
Клятві священній навік присягаєм.

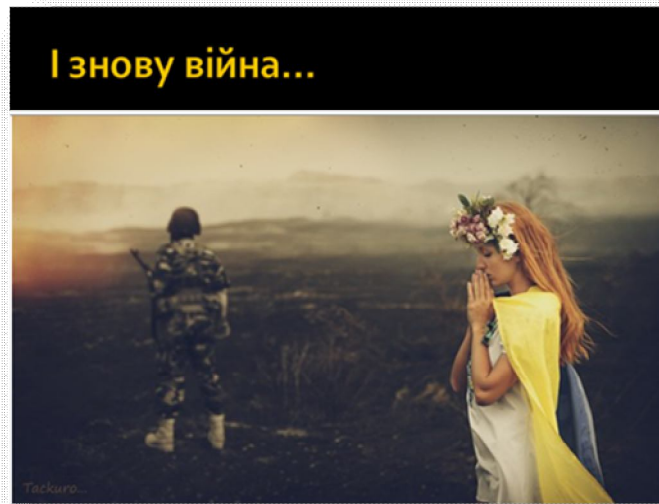
Учень 3

Іменем доньки, що батька не знає,
Іменем матері, що сина не має,
Іменем жінки, що овдовіла,
Іменем матері, що посивіла.

Учень 4: Імені пам'яті з роду до роду,

Всі: Іменем чесним, священним народу...

Учитель: Проте, знову війна...

Ведуча: Леся Українка. «Україно! плачу слізьми над тобою...»

Читець

Україно! плачу слізьми над тобою...

Недоле моя! що pomoже ся туга?

Що вдію для тебе сією тяжкою журбою?

Гай-гай, невелика послуга!

Ох, слъози палкі – вони душу палили,

Сліди полишили огнисті навіки.

Ті жалі гіркії – вони мені серце зв'ялили!

Даремні для нього всі ліки.

Чи ж мало нас плаче такими слъозами?

Чи можем ми, діти, веселими бути,

Як ненька в недолі, в нужді побивається нами?

Де ж тута веселого слова здобути?

Говорять, що матері слъози гарячі

І тверде, міцнеє каміння проймають;

Невже найщиріші кривавіі слъози дитячі

Ніякої сили не мають?

(Читець виходить, натомість на фоні відео про Революцію Гідності три дівчини читають поезії)

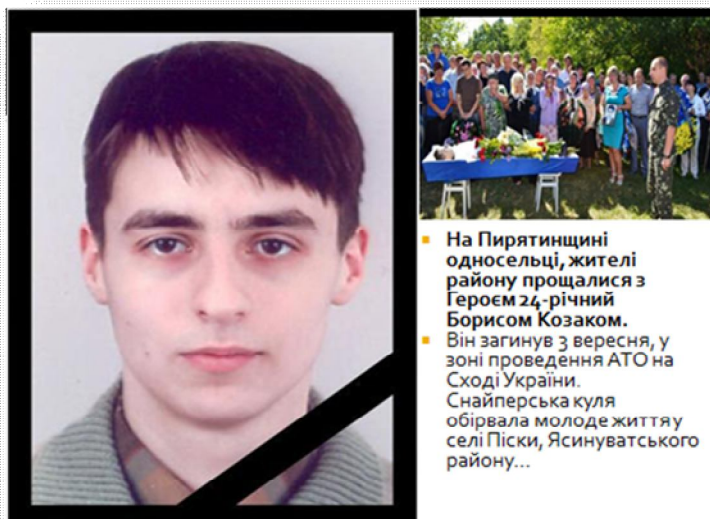
Дівчина 1 з чорною хусткою біля грудей

На світі багато чудових країн.
Мені наймиліша, найкраща країна,
Яка піднялася, мов Фенікс з руїн –
Безсмертна моя Україна!
Ти з давніх віків непокірна була.
І волю свою боронила невпинно.
Нарешті збулося, і здобула
Звитяжна моя Україна!
В садах і в дібровах
В вечірні часи чарує нас пісня
Дзвінка солов'їна .
І чути співочі дівчат голоси
Пісенна моя Україно!
Тепер ще нелегко живеться тобі.
Є в тому, мабуть, особлива причина...
Та все подолає в тяжкій боротьбі
Незламна моя Україна!
Квітує, мов калина, над плесами вод!
Будь в дружбі і праці міцна та єдина!
Хай буде щасливий твій вільний народ
Прекрасна моя Україна!

Дівчина 2 з вишитим рушником біля грудей

Чому, моя мамо, так небо стемніло?
Чому, моя мила, так тужить душа?
Лелеки знялись і у вись полетіли,
За ними, матусю, полинув і я.
Ти не плач, моя нене, не сумуй, не жалій.
Я вернуся додому із першим світанком,
Ти вікно відчини у кімнаті моїй
І повісь тую білу, квітчасту фіранку.
Ти спечи мені, мамо, святий білий хліб,
Поклади на рушник той, яким проводжала
На загибель мене, на Вкраїнський той Схід,

Де куля проклята мене в тебе забрала.
Я вернуся, матусю, у ранній весні,
Завітаю до тебе в жарку літню пору,
Звеселю я сумнії, осіннії дні,
Я вернуся, матусю, хоч зима зовсім скоро.
І прийду я до тебе у ніжнії сни,
Розкажу як нелегко без тебе живеться,
Розкажу як живеться мені без війни,
Розкажу як живу я із кулею в серці.
Хоча ні... Не живу! Я ж загинув, рідненька!
Я лелекою білим додому несусь!
Ти пробач, моя мила, моя сивая ненько,
Що ніколи додому живим не вернусь...

Учениця – ведуча розповідає про жахіття війни на Сході. Коментує слайди, згадуючи всіх загиблих земляків поіменно.

Дівчина з прапором України біля грудей

За стільки років незалежності,
До волі звикли, мов птахи,
До неба синьої безмежності, До висоти...
А зараз прагнуть нас скорити,
Відрізати крила у душі.
Та нам без волі не прожити,
А ми без неї не живі...
Здається світ відрікся нас,
Мов прокажені ми для всіх.
І не вщухає шквал образ,
Зі сходу знов зловісний сміх.
І ніби, все вже, обірвалось-
Надія, віра і любов...
Лише душа не наліталась
І проситься до неба знов!
Лише ковток, благаю, волі
У синьо-жовті небеса.
Я іншої не хочу долі...
Я УКРАЇНКА!!! І я жива...
Ведучий: Отже, щоб до будь - кого з нас в дім не прийшла біда, щоб не
погасли ніколи сонце, воля, світло на кращій з планет Скажемо війні
Всі: Ні, Ні, Ні.

Учень

Ми в бою здобували свободу,
Ми в бою гартували її,
Ми пройшли переможним походом,
Пронесли крізь недолю-негоду
Прапор волі по рідній землі!
Зникла хмара пелехата,
Сонце, променем палай!
Волі в нас не відібрати,
Не здолати
Рідний край!
Вічно сяяти сонцю над краєм,
Бо здобули ми сонце в бою.
Ми країну свою оглядаєм,
Бойових земляків обираєм
У Верховну Раду свою.
На землі моїй багатій
Сонце, променем палай!
Волі в нас не відібрати,
Не здолати
Рідний край!

(Ю. Корецький «Не здолати вільний край»)

(На екрані демонструється молитва дітей за Україну. По її завершенню – пісня «Ми за волю, ми за мир, за щасливу долю...»)

Розробка театралізованої флеш-моб лінійки до Дня соборності України

Мета: виховання національної свідомості учнів і людської гідності, відродження паростків духовності, формування рис громадянина Української держави; поглиблення знань про історичний факт злуки українського народу, його значення; пробудження інтересу до поглибленого вивчення історії та культурних надбань українського народу; виховання глибокої поваги та любові до Батьківщини.

Обладнання: Державна символіка, проектор, відеофільм, презентація до проведення заходу, костюми для учнів, свічки.

Перебіг заходу:

1 Ведучий

22 січня - день Соборності України. Майже 100 років тому це слово було вписане в історію українського народу, але святковим днем українського календаря воно стало тільки віднедавна. Лише за умов державотворчих процесів в Україні цей день набув своєї чинності. Так трапилось, що протягом багатьох століть історичного розвитку Україна не мала власної державності і єдиної території. Українські землі у різні часи належали багатьом державам: найбільше Росії, Литві, Угорщині, Речі Посполитій, Румунії, Чехословаччині, Османській імперії.

2 Ведучий

У березні 1917 року у Наддніпрянській Україні розпочалася національна революція. Було обрано Центральну Раду, очолювану Михайлом Грушевським, незабаром утворилась Українська Народна Республіка (УНР), а 4 Універсалом від 22 січня 1918 р. було проголошено незалежність України. Подібні процеси відбувалися і в Галичині. 9 листопада 1918 р. було проголошено назву держави ЗУНР і створено перший уряд — державний Секретаріат на чолі з Костем Левицьким.

1 Ведучий

*Зламався врешті двох імперій мур!
І на розвалинах у слушну цю нагоду
З'явилися держави УєНеР і ЗУНР,
Як вияв волі нашого народу.*

2 Ведучий

Український народ виявив волю об'єднати дві республіки в єдину незалежну державу. 22 січня 1919 р., у першу річницю незалежності України,

у Києві, на площі святої Софії, відбулося урочисте проголошення злуки УНР і ЗУНР.

«...Віднині воєдино зливаються, століттями відірвані одна від одної частини єдиної України – Галичина, Буковина, Закарпаття і Наддніпрянська Україна. Здійснилися віковічні мрії, для яких жили і за які вмирили найкращі сини України. Віднині є тільки одна незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, увільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної, незалежної української держави, на добро і щастя українського народу».

1 Ведучий

«Слава Україні! Навіки слава!» – прокотилося майданом. Люди раділи і плакали, усвідомлюючи значимість події. Цей день увійшов в історію українського народу як день злуки, день соборності українських земель. Здійснилася багатовікова мрія народу – бути разом. Разом боротися, спільно будувати незалежну державу.

2 Учень

Все, що мріялось віками,

Сповнилось, настало!

«Ще не вмерла Україна» -

Гордо прозвучало.

Звучить Гімн України

2 Ведучий

Любі, друзі ! Ми зібралися сьогодні для того, щоб довести всім і самим собі, що Україна – це високорозвинена держава, що вона могутня духом, має свою культуру і мистецтво, дуже багату історію.

На сцені намет турецького султана. Султан сидить, читає листа.

Султан: ...Місяць на небі...Числа не знаєм, бо календаря не маєм... Яке нахабство! Скільки посилав свою орду в отой архіпелаг заснулих хуторів, а вони все ще живі! Де розвідка?! Чи повернулись? Що там повідомляє Інтернет із Інтерполом?

(входять турки-розвідники)

Султан: Ну що там Україна? Чи животіє ще, чи стоїть? *(турки падають перед султаном на коліна)*

Турки: О Магомет, брат сонця і місяця, намісник Божий, цар над царями, володар над володарями, опікун самого аллаха, надія і втіха мусульман, нехай вічно буде над тобою благословення аллаха, не вели казнить! Живе Україна. Ось, поглянь сам. *(показують йому ноутбук)*

Султан: Та таке!.. Ці картинки ви могли , де хочеш зняти. Це мене не переконує. Дайте живі докази.

Турки: О найвеличніший із усіх правителів, дозволь живий доказ. Ведіть ясир! *(заводять двох дівчаток в українському національному вбранні)*

Султан: Ну ж бо, як на Україні? І чи правда оце все?

1 Дівчина

О султан, на Україні
Вірні дочки і сини
Вже посіяли Свободу,
Вже колосяться лани.
Ті, із кого кепкували,
Насміхались, як могли,
Знов народом гордим стали,
Більш вони вже не хохли,
Не лакузи, не примари,
А герої та борці.
Маєм сонце, маєм море,
Маєм Київ і Дніпро,
Маєм землю неозору,
На якій росте добро,
Синьо-жовтий прапор маєм
Й Володимирський тризуб,
Дон і Сян їх обіймають.
Ми – народ-великолюб.

2 Дівчина

Коло Києва чи Львова –
Де приїду – вдома всюди,
де поступлю – рідна мова,
де погляну – рідні люди.
Роботящі підгірянці,
Як вогонь, палкі гуцули,
І сміливі кубанці,
Що ще Січі не забули,
І розважні подоляни,
І полтавці – солов'ні,
Бойки, лемки, волиняни –
Все ото брати єдині.
Бо від Сяну до Кавказу

На степах чи полонині,
Тризуб має до приказу
І прапори жовто-сині.
Султан: Заладили: Свобода, тризуб, прапори...
А ось я знаю, що зробити,
Щоб Україна перестала жити.
Розтлити молодь, надіслати СНiД,
Залити пивом, віскі, «Казино»,
Горілкою, розпустою, вином
І розхитать, посіять ворожнечу:
Одних на Захід, а других на Схід.
І чубляться нехай, як горобці у просі...
А ми чекати будем...

1 Козак: Годі! Досить!

То ви хочете наслать нам диму,
Щоб наосліп били по своїх?
Щоб ми рідну неньку-Україну
Знов ділили недругам на сміх?
Не бувать цьому!

2 Козак

Не треба нам сварок, незгоди, ганьби!
З'єднали країну ми на віки.
Не зможе ніщо наш союз розірвати.
Соборна країна! Ви чуєте?! Ні?!
Одна Україна! Єдина мати!
І краще країни нам не знайти!

Учениця

Будьмо пильні у науці,
Будьмо чесні у ділах,
Будьмо сильні та відважні
І не думаймо про страх.
Все, що рідне, хай нам буде
Найдорожче і святе.
Рідна віра, рідна мова.,
Рідний край наш над усе!
Щоб про це ми не забули
Ні на хвилю, ні на мить,
Хай Господь святий із неба

Нас усіх благословить.

Учень

Боже-Отче всемогутній,
Захисти коханий край!
Дай нам вийти у майбутнє,
Мужність і сміливість дай!
Захисти нас від свавільних
Хижаків, жорстоких, злих,
Захисти від божевільних,
Від Чорнобилів нових!
Хай собори на руїні
Стануть там, де Ти прорік.
Незалежній Україні
Слава нині і повік.
Україно, соборна державо,
Сонценосна колиско моя.
Ще не вмерла й не вмере твоя слава,
Завойована в чесних боях.
Твій Богдан й вінценосна Софія
Повернулись до тебе з віків,
Ще не вмерла й не вмере твоя мрія,
Як не вмер солов'їний твій спів.
Україно, Шевченка надіє,
Мій святий, несплюндрований гімн,
Я в мовчанні твоєму німію
Й воскресаю у слові твоїм.
І Дніпро, і Дністер пливуть в море,
Бо єднає їх кривна земля,
Україно, державо соборна,
Сонценосна колиско моя!
Я співаю про тебе, прекрасна країна,
Де хлібами духмяними вкриті поля,
І про шлях твій до волі, моя Україно,
Незалежна та славна слов'янська земля.

(виконують пісню про Україну)

Захід закінчується танцювальним флешмобом

Розробка години пам'яті до Дня Чорнобильської трагедії «Поріс Чорнобилем Чорнобиль, бідою нашою поріс»

Мета:

- навчати учнів уболівати за минуле своєї держави;
- формувати загальнорозвинену людину, що буде протистояти злу, насильству, несправедливості та руйнуванню навколишнього світу;
- розвивати в учнів потребу будувати, створювати, відроджувати заради України;
- виховувати почуття сприймання чужого болю як свого, повагу до людей, які віддали своє життя в ім'я майбутнього життя людства;
- прищеплювати любов до рідного краю, почуття відповідальності за благополуччя нашої держави.

Обладнання: портрети пожежників, що загинули під час ліквідації аварії, свічка пам'яті, виставка рефератів, малюнки учнів, книг «Чорнобиль – біль України».

Звучить «Реквієм». Виходять учні і ведучі.

1-ий ведучий.

Ти відомий сьогодні кожному –
Не ім'ям своїм, а бідою.
Тою вулицею порожньою
Понад Прип'ятською водою...

2-ий ведучий.

Мій Чорнобиль! Зелений пагорбе!
У якому ти жив сторіччі?
Запеклись перестиглі ягоди,
Наче кров на твоєму обличчі.

3-ій ведучий.

26 квітня... В ніч забуття
Йде страшне створіння – атомне дитя.
Суть його безкровна і зіниць нема,
І уста безкровні, і душа німа.

4-й ведучий (з *Біблією в руках*): «Третій Ангел просурмив і впала з неба велика зізда, що горіла, немов світильник. І впала на третину рік і на джерела вод. Ім'я цієї зізди – полинь. І третина вод стала полином. І багато людей вмерли від вод, тому що вони гіркими стали...» (*Біблія. Новий завіт. Откровенія святого Івана Богослова*).

1 – й ведучий. У ніч з 25 на 26 квітня 1986 року о 1 год. 23 хв. 40 с, коли всі спали безтурботним сном, над четвертим реактором Чорнобильської атомної електростанції несподівано розірвало нічну темряву велетенське полум'я. Почався новий відлік українського часу. Болісний. Гіркий. Печальний...

(ВІДЕО «Чорнобильська катастрофа»)

Дівчина 1

Жорстокий, ніжний і свавільний світе,
Скажи скоріш, що діяти мені,
Тебе чи ненавидіти, а чи любити
У міражах чорнобильських вогнів?
Мовчиш... А серце жде і прагне слова,
Немов земля обвуглена – тепла
Людських долонь, котрі не пахнуть кров'ю,
Бо маками у полі проросла.
А час іде – не спить.

Не спить і серце, відповіді хоче
За всіх, хто жив, живе і буде жити...
Допоки нам дивитиметься в очі
Зловісний стронцій атомних страхіть?

(В. Сташук)

2-й ведучий. У ці дні ми привертаємо увагу як української, так і світової громадськості до страждань людей, які зазнали і продовжують зазнавати дії радіації, – наших співвітчизників і жителів інших держав. Серед них і ті, хто захистив світ від страшної біди ціною свого здоров'я, а інколи й життя. Ми схиляємо перед ними голову.

Звучить пісня «На Чорнобиль журавлі летіли». (ВІДЕОРОЛИК)

Дівчина 2.

З бідою, кажуть, тільки ніч
Потрібно перебути.
І знову сни прийдуть до віч,
Та біль принишкне спрутом.
А я принижений іду,
І дибиться дорога,
Несу у світ свою біду
Крізь сумніви й тривоги.
Несу, неначе немовля,
Що так зайшлося криком,

Аж захиталася земля
Тривожно й огнелико.
Хай світ довкруг її гуде,
Я буду колихати.
Її щоночі і щодень –
Біда повинна спати.
Віддати людям на землі себе
У кожному добрім і гарячій слові,
Допоки світить небо голубе,
Допоки світ займеться із любові.
Віддати все: і доброту, і мсту,
Що не дадуть й камінню збайдужіти,
І навіть злість, і зненависть святу,
Що світ Ілюзій може спопелити.
Віддати людям на Землі себе.

3-й ведучий. Країна ще нічого не знає. Довгі тривожні дні, правда придушена муром мовчання. Ще скільки часу буде потрібно, щоб реально осмислити те, що трапилося. А смерть уже відкрила свій чорний рахунок і забрала найкращих.

Дівчина 4

Так, земля завогнилась
І стала страшна, ніби атом.
Ви не знали про це,
Молоді обранці життя.
Кожен з вас до кінця
Залишився і в смерті солдатом,
І про власну хоробрість
не знали ви ще до пуття.

Дівчина 5

Тільки б смерть зупинить ту
Підступну, що атомом зветься,
Де живе все згорає
На її непомітному тлі.
Ви плечем до плеча пов'язались
І серцем до серця,
Ідучи у вогонь
Лиш заради життя на землі.

Дівчина 6

Ви – безумство хоробрих –
Все назавжди зріднили собою:
Землю сушу і лютий вогонь,
І відвагу людську.
Нам лишається пам'ять,
Що світить життям і любов'ю,
Тим високим життям,
Що дається лиш раз на віку.

4-й ведучий . Найпершим, у кого зупинилося на мить вибуху серце, був старший оператор Валерій Іванович Ходемчук. За ним незабаром помер на посту його друг Володимир Миколайович Каменюк. Його, опаленого та опроміненого, винесли на руках пожежники і поховали на першому сільському кладовищі. Валерія Івановича так і не знайшли... Четвертий блок став для нього і могилою, і пам'яттю. Можливо, на тій бетонній стіні колись напишуть, що не реактор там похований, а він, Валерій Ходемчук.

1-й ведучий Вони були серед пертих і першими пішли із життя. Коли їм у 1986 році сказали: «Треба», – вони нічого не питали, поїхали в «зону». Працювали. Кожен з них робив там свою звичну справу. Сьогодні зрозуміло: наслідки аварії на ЧАЕС могли б бути значно більшими, якби не самопожертва і мужність тих, хто був там у перші тижні після лиха...

Дівчина 3

Зойкнула Земля чаїним криком:
– Сину, вбережи і захисти! –
Вийшла мати із ікони ликом:
– Йди, синочок. Хто ж, коли не ти?
Спалахнуло небо, впало крижнем:
– Сину, вбережи і захисти! –
Вийшла жінка з немовлятом ніжним:
– Йди, коханий. Хто ж, коли не ти?
... І уже ні сина, ані мужа.
Лиш розверсті зоряні поля...
Та пліч-о-пліч стали біль і мужність.
Дух і воля, небо і Земля.

2-й ведучий 23-річний Володимир Правик, як потім було встановлено комісією, вибрав найбільш правильне рішення – направив свій пожежний загін на дах машинного залу. Адже в цьому залі знаходились усі турбіни, через нього йшли численні кабелі високовольтної лінії, які від вогню могли б перетворитись на бікфордів шнур.

- Володимир Правик;
- Микола Ващук;
- Василь Ігнатенко;
- Віктор Кибенок;
- Микола Титенко;
- Володимир Тишура – перші, хто собою закрили вогонь...

Дівчина 7

Першим важко. Ви ж були найперші,
 Із вогню та в полум'я шугали
 Не до подвигів і не до звершень:
 Ви ж собою людство заступали.
 Та серця, мов кремені, не вгасли,
 Залишались іскрами на тверді.
 Тільки жити в нас бунтує спрага
 Та продовжить пісню родоводу.
 А лишилась вірності присяга.
 Батьківщині. Матері. Народу.
(Відео «Увійшовші у полум'я»)

3-й ведучий Серед тих, хто першими опиняється на місцях, позначених смертю і болем, обов'язково є медики. їм не звикати до екстремальних умов. Але тоді, у 1986-му, мало хто знав, що собою представляє аварія на ЧАЕС. Це – пізніше. А тоді, у травні 1986-го, вірні своєму обов'язку, медпрацівники поспішили в «зону». їм першим було найважче. Насамперед тому, що знали, як це може позначитись із часом на здоров'ї людей. Про себе тоді ніхто не думав.

Дівчина 8

Чорнобильський дзвін.
 За ким же б'є він?
 За тим, хто пішов
 У високу блакить,
 Щоб звідти на мудрість
 Нам очі відкрити. .
 Щоб пам'ять не згасла,
 Щоб ти пам'ятав,
 Як розлючений той
 Там реактор палав.
 Чорнобильський дзвін.
 Печаль і журба,

За тими б'є він,
Кого вже нема...
Хвилина мовчання. (Метроном)

3-й ведучий Наслідки вибуху четвертого реактора Чорнобильської атомної сколихнули весь світ. У результаті аварії стався викид величезної кількості радіоактивних речовин з активної зони реактора, які радіоактивною хмарою перенеслися на великі відстані.

4-й ведучий Йод-131, цезій-134, -137, стронцій-90, плутоній-239, плутоній-240. Увесь цей радіоактивний дощ розлетівся і висіявся на територіях України, Білорусії та Росії. Радіоактивного забруднення зазнало майже 50 % території України. В життя мільйонів людей увійшли слова «радіація», «зона», «ліквідатор», «відселення».

А на квітучий українській землі з'явилися пусті міста і села, мертвий ліс, до якого не можна підходити, сади з яблуками, насиченими радіоактивною отрутою, вода, яку не можна пити, і навіть повітря, яким дихаємо, стало ворогом.

(ВІДЕО «Чорнобыльская зона отчуждения»)

1-й ведучий На сьогоднішній день два з половиною мільйони людей проживають у забрудненій зоні, з них вісімсот тисяч дітей. Смерть понад 35 тисяч людей пов'язана з аварією на ЧАЕС та її наслідками.

Радіація – невидимий і тому підступний ворог усього живого. Від неї важко вберегтися, захистити себе і природу. Як відомо, і зараз у зоні відчуження проживають люди. їх дуже мало. Та все ж живуть.

Чорнобильська біда торкнулась чорним крилом Житомирщини, Київщини, Чернігівщини. Найбільше постраждали Народицький, Олевський, Лугинський, Коростенський райони.

Дівчина 1

Впала з неба додолу потривожена ангелом зірка,
Покотилась до обрію, збурила зоряну синь;
На душі стало сумно, на устах стало солоно-гірко,
Бо чорнобиль-трава – не полин.
Чом же ти, Україно, материнська вербова колиска,
Знов така мовчазна, мов обпалена груша стоїш?
І течуть твої сльози, і болять твої роки так близько,
Чом не просиш у Бога здоров'я для діток своїх?
Ти завжди була з Богом, не нужденна ні хлібом, ні сіллю,
Як же ти допустила, щоб скалічили душу твою?

Впала з неба зоря, покотилась Чорнобильська зірка...
Сіра осінь прийде, готуватись до вічності треба,
І петля радіації стягує шию твою.
Встань, моя Україно, простягни свої руки до неба,
Знай, що Бог ще чекає молитву твою.

2-й ведучий. Дорога в нікуди... Точніше, вона в Чорнобиль, але вона не має вороття. Чорнобиль... Раніше це слово асоціювалося зі спокоєм і красою, а тепер – зі смертю, скаліченими долями, з табличками біля криниці: «Пити воду – заборонено», «Радіація».

А кращих криниць, здавалося, не було по всіх округах. Із прапраглибин били джерела дзвонкової води. .

Дівчина 2

Чим більше води з криниці брати,
То тим вона смачніша.
Завмер журавлик біля хати,
В цеберці – синя тиша.
Журавлик сам біля порога –
Нема кого вітати.
Вдивляється в німу дорогу,
Як вартовий на чатах...
Воді в криниці вік журитись,
Бо квіти в'януть тихо.
Як журавлю на те дивитись
І не зарадить лиху?

3-й ведучий. Обезлюдніли села, де століттями росли жито, виховували дітей. Тепер у селах моторошна тиша. Лише гадюччя і вужі повзають на його околицях. Довкруг усе заростає бур'яном.

Дівчина 1

Не стало села. Є хати і хліви,
І сива, пекуча сльоза на щоці,
І розпач, що гостро торкнувся грудей, –
Село ще стоїть, та не має людей.
Болючу дорогу обрали вони,
Ростуть на городах густі бур'яни.
Та пустка і тиша безлюдним крилом
Зриває останню політку житла...
На карті України не стало села.

Дівчина 2

А в тім селі – ні голосу, ні звуку,
І вікна випромінюють розлуку,
І двері навхрест дошками забиті,
І журавлі криничні сумовиті,
І тихий сад біля старої школи,
І дітям в ній не вчитися ніколи.
Навколо пуста і печаль біблійна,
Навколо смерть, незрима і повільна.
І час присипається пісками
на полі, що шуміло колосками.
А по ночах трагічне і фатальне
На землю ллється світло асторальне,
І фантастично-сіре мерехтіння
Породжує примарливе видіння
Людей, які від наглої біди
Пішли із цього краю назавжди.
Поволі слід за ними заростає,
І дощ свинцем землю засіває,
І дно ріки встелюють блискавки,
І, розметавши крила, ластівки
Ширяють на чорнобильських вітрах,
І чорні хмари навівають страх.

Дівчина 3

Ні звуку, ні скрипу, лиш вітер
Гуляє в порожніх оселях...
Ще треба й таке пережити –
Безлюдні покинуті села.
Було село. Тепер села немає.
Там річка омивала береги
І люди там жили,
Тепер і їх немає –
Роз'їхались по світу хто куди...
О Господи! За що таке прокляття
На мій народ, на рід мій, на село?
Прости нас, Господи, за сльози наші
І за молитви недосказані, прости.

Дівчина 4

Ті, що згоріли в огні
В перші хвилини двобою,
Землю прикрили собою,
Як наші діди на війні
Не залишили пости,
Мужньо стояли на герці.
Пам'ятник їм вознести
Треба у кожному серці.

III. Підсумок заходу

Учитель. Проходять роки після аварії на ЧАЕС. А біль не вщухає, тривога не покидає людей, пов'язаних зі скорботним часом ядерного апокаліпсису. Чорнобильська біда надовго залишиться в нашій пам'яті. Ще довго ми будемо відчувати на собі її наслідки, ще довго чутимемо її дзвони. Вони лунатимуть за тими, кого вже немає, кого не стане завтра, хто заплатив за чиюсь помилку своїм здоров'ям, життям.

«Мирний атом» став для України і прилеглих земель гірше війни. Збитки від аварії на ЧАЕС доведеться відшкодувати ще дуже довго...

Доземно схиляємося в подяці перед ліквідаторами цієї страшної аварії. Перед живими. Перед пам'яттю до часу померлих від радіаційного смерчу.

Звучить пісня «Молитва»

Дівчина 5

Подай у душі доброго вогню –
Хай воскресає світ животворящий,
Хай до нащадків озоветься пращур,
Хай древній рід збере свою рідню.
Очисть від скверни воду нам і кров,
Хай доля нас завчасно не займає...
Пошли нам, Боже, згоду і любов
І той вогонь, що в світі нас тримає.

Розробка літературно-музичної композиції за творчістю В.Симоненка «Я прийшов, щоб із Вами жити під шаленством весняних злив»

**Охріменко Тетяна Олександрівна,
учитель світової літератури
Пирятинської загальноосвітньої
школи I – II ступенів № 1
1**

Шкільний зал прибраний під українську світлицю - квітами, рушниками, вишивками. На стіні – портрет В. Симоненка, під ним – дати життя письменника: «1935-1963».

Серед славної групи молодих українських поетів-шістдесятників Василь Симоненко відзначався надзвичайною громадською мужністю, безкомпромісністю й патріотизмом. Він тільки починав свою літературну творчість і не встиг повністю виявити свої великі поетичні здібності. Але й те, що він залишив нам, увійшло в золотий фонд нашої літератури, а ім'я Василя Симоненка стало символом нездоланного борця за волю України.

Василь Андрійович Симоненко народився на другий день Різдвяних свят - 8 січня 1933 року в глухому поселенні Біївці Лубенського району на Полтавщині в сім'ї колгоспників. Ріс без батька. Його замінив хлопцеві дід Федір Трохимович Щербань, перший його друг і наставник, за визнанням матері поета. Дитинство його, за словами Олеса Гончара, було видання матерів, які божеволіли від горя над фронтowymi похоронками.

У старші класи Василь ходив за 9 кілометрів від рідної домівки, в десятирічку села Тарандинці, яку закінчив із золотою медаллю, і поступив на факультет журналістики Київського університету. Одержавши через п'ять років диплом «літописця сучасності», працював у редакціях газет «Молодь Черкащини», «Черкаська правда», «Робітнича газета». Проте, змістом його життя була тільки поезія.

По-юначому, повіривши після XX з'їзду КПРС в торжество правди, свободи й демократії, він на повні груди вдихнув озон хрущовської «відлиги» і не ввійшов, а вітром-вітровінням увірвався у затхлу царину тодішнього красного письменництва. Вже перші його поезії, що бухнули на шпальти

періодики, засвідчили: в українській літературі з'явився самобутній і зрілий майстер.

Як справедливо зазначила народжена хрущовською «відлигою» критика, Симоненко вразив читача осяянням краси власної душі, справжністю почуттів, інтелектуальною високістю і молодечим завзяттям. Уже перша збірка його поезії «Тиша і грім» (1962; прижиттєва єдина збірка) стала яскравим явищем не лише в тодішній літературі, а й у суспільному житті України.

Такий творчий старт легко міг заморочити молодого поета, збити його на соцреалістичні манівці, як це сталося з багатьма його ровесниками-вірнопісцями. Малообдаровані від природи, але жадібні до слави і грошей, вони наввипередки пробивалися у «вірні підручні партії» аби долізти до номенклатурного корита.

Симоненка нітрохи не манила вся ця мішура. Не з службового обов'язку, а за велінням серця, Василеві боліли рани рідного народу, його злиденність, безправ'я, загроза національного виродження. Саме оприлюдненню цих пекучих проблем він присвятив своє талановите перо, що, звичайно, не могло сподобатися партноменклатурі.

Глибока синівська любов до рідної матері - України - це основна тема поезії Симоненка. Все своє життя присвячує поет рідній Україні. *(Звучить віри «Україні»).*

Свою самовіддану любов до України з великою поетичною силою поет висловив у поезії, що починається словами: «Задивлюсь у твої зіниці». Ця поезія найбільше потерпіла від цензорів, які викреслили такі строфи:

Ради тебе перли в душі сію
Ради тебе мислю і творю
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю,
Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримить над світом люта битва
За твоє життя, твої права
А в прикінцевих рядках:
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено, -

Слово «священне» виправили на слово «червоне». Мандруючи кореспондентом по Полтавщині, Симоненко бачив справжнє життя селян-колгоспників, тяжке безрадісне життя баби Орісі, тітки Варки, колгоспного

конюха Федора Кравчука, нещасного дядьки, що з голоду змушений був «красти на полі свій урожай». З надзвичайною силою свого гнівного поетичного слова Симоненко картає справжніх злодіїв панів-визискувачів:

Тільки ж в грудях клекоче гроза:

... Де вони, ті - відгодовані, сірі,
Недорікуваті демагоги і брехуни,
Що в'язи скрутили дядьковій вірі
Пробиваючись в крісла й чини?
Їх би за ґрати, їх би до суду,
Їх би до карцеру за розбій.

Вороги України - московські імперіалісти хочуть не тільки економічно поневолити український народ, вони хочуть знищити українську мову, українську націю. А тому поет закликав до збройної боротьби з поневолювачами. У одній із найбільшій своїй поезії «Курдському братові» Симоненко закликає до збройної боротьби з поневолювачами:

Веди із ними кулями розмову,
Вони прийшли не тільки за добром;
Прийшли забрати ім'я твоє й мову,
Пустити твого сина байстрюком.

«Курдському братові», написаний як відгук на повстання проти іранського шаха (наша країна тоді надала притулок тисячам курдських біженців), сповнений гніву й ненависті проти такого огидного явища, як шовінізм (проповідь національної виключності одних і цькування інших націй), що «віроломство заручив з ганьбою» і «вчинить все, аби скорився ти»:

Не заколисуй ненависті силу,
Тоді привітність візьмеш за девіз,
Коли впаде в роззявлену могилу
Останній на планеті шовініст.

Викладач технікуму під Тернополем Микола Коц переробив цей вірш Симоненка, замінивши слово «курд» на слово «Українець». У такому переробленому вигляді Микола Коц розповсюдив 70 примірників вірша. Весною 1968 р. його засудили за це на 7 років ув'язнення в таборах суворого режиму. На суді Микола Коц не покався і не визнав себе винним.

На творчу манеру В.Симоненка справив могутній вплив геніальний автор «Кобзаря». Це можна пояснити ставленням до Шевченка як до найвищого авторитету і в житті, і в літературі. Ось хоча б написаний ще в двадцять років вірш «Толока» в якому поет оцінює тогочасне становище у вітчизняній літературі:

Біля керма - запроданці, карати
Дрижать від страху в немочі сліпій...

Коли б оцю толоку розорати
Шевченко міг би вирости на ній!

Масштабніше окреслена постать Шевченка, хранителя національної духовності, у вірші «Прирученим патріотам»:

Хоч раз почуйте, грамотні руїни,
Нікчемні слуги чорного добра,
Як, обіпершись вітрові на спину,
Кричить Тарасова гора;
Нема на світі України,
Немає другого Дніпра!...

Зближувало обох поетів також загострене почуття власної гідності, честі, неприйняття несправедливості.

Неабияку роль відіграла повна схожість епох, у які довелося творити обом митцям: і в шевченківській, і в симоненківській часи метрополія послідовно проводила політику повного національного знищення та

соціального визиску українського народу. Пригадаймо Кобзареві рядки: «Латану свитину з каліки знімають...», «Село неначе погоріло» і Симоненкові 47 рік»:

І вдови плакали, кричали діти «папи»,
А на сніданок жолуді одні,
І в гарбах пнулися скелети – шкапи
Худі, немов колгоспні трудодні.

Напроресні 1960 року в Києві був заснований Клуб творчої молоді. На суспільно-політичній арені з'явилася організація, яка ставила своєю метою об'єднати духовні й фізичні зусилля молодого покоління для будови оновленої України. Хоча на той час Симоненко жив і працював у Черкасах, проте, разом з Аллою Горською й Іваном Світличним, Євгеном Сверстюком і Василем Стусом, Миколою Вінграновським і Михайлом Брасевським, він став душею і окрасою цього Клубу, охоче роз'їжджав по Україні, як загально визнаний поет, брав участь у літературних вечорах і творчих дискусіях, виступав перед робітничою і сільською молоддю, прагнув пробудити у душах ровесників національну свідомість і жагу до національного відродження.

Проте, просвітницька діяльність не задовольнила Василя. Від природи людина діла, він прагнув конкретних, зримих результатів. Такими результатами, які б унеможливили в майбутньому реставрацію сталінщини на рідній землі. Скоро в Клубі творчої молоді для Василя знайшлося діло для душі. Він прилучився до комісії, котра мала перевірити чутки про масові розстріли в енкаведистських катівнях і відшукати місце потаємних поховань сталінського терору. Разом з Аллою Горською вони обходили десятки прикиївських сіл, де за свідченнями селян, більшовицькі кати ховали сліди своїх мерзенних злочинів. Саме за участю Симоненка, на основі незаперечних речових доказів для людства, були відкриті таємні братські могили жертв сталінізму на Лук'янівському і Васильківському кладовищах, у хащах Бикинівського лісу. За його участю тоді ж був написаний і відправлений до Київської міськради Меморандум із вимогою оприлюднити ці місця печалі й перетворити їх у національні Меморіали. Звичайно, Київська міськрада брутально зігнувала заклик поета до морального очищення перед убієнними. Проте, цей вчинок Василя Симоненка слід вважати високим громадським подвигом, а водночас - власноручним смертельним вироком. Бо відтоді талановитий майстер слова опинився «в сфері особливого зацікавлення відповідних державних органів». Йому дедалі

чутніше вчувається лихослівне потріскування грядущих суспільних «морозів».

За межу життя Василь Симоненко відійшов 14 грудня 1963 р.

Смерть двадцятивосьмирічного лицаря української поезії уже майже чотири десятиліття оповита ядучим туманом загадок, легенд, міщанських пліток. Ні, в правильності висновків патологоанатомів ніхто не сумнівається, а от що передувало тим висновкам?...

Не тільки в пору князювання «товариша» Щербицького в Україні, а, навіть, в роки горбачовської «перебудови» на цю тему було накладено найсуворіше табу. А суть ретельно охоронюваного секрету полягала в тому, що Василя Симоненка по звірячому «обробили», а точніше - прибили охоронці громадського порядку в міліцейських мундирах.

Сталося це влітку 1962 року. На залізничному вокзалі в Черкасах, між буфетницею тамтешнього ресторану і Симоненком виникла щонайбанальніша суперечка: за кільканадцять хвилин до обідньої перерви самоправна господиня прилавка відмовилась продати Василеві коробку цигарок. Той, звичайно, обурився. На шум-гам нагодилося двоє чергових міліціонерів і, ясна річ, зажадала в Симоненка документи. Не передбачаючи нічого лихого, Василь пред'явив редакційне посвідчення. Якби на місці Симоненка опинився будь-хто з черкашан, конфлікт на цьому, напевне б, вичерпався. Але охоронці порядку, побачивши перед собою відомого поета, раптом немов показалися. Замість того, щоб допомогти йому залагодити перепалку з буфетницею і побажати щасливої путі-дороги, як це належало б нормальним людям, вони безцеремонне скрутили Василеві руки і на очах у здивованого натовпу потягли силоміць до вокзальної кімнати міліції. І ця наруга була вчинена над автором популярної книжки «Тиша і грім» зовсім не випадково.

Уже нікому і ніколи не встановити, яка «душевна» розмова відбулася в них із Симоненком, але факт залишається фактом. Тієї лиховісної ночі Василь невідомо чому опинився у камері затриманих лінійного відділення міліції, аж у містечку Сміла, що за 30 кілометрів від обласного центру.

Передчасна смерть поета позбавила Василя невідворотної неминучості пройти через голгофу мордовських тюрем, таємних психушок, як це випало багатьом його ровесникам-шестидесятникам. А в тому, що репресії готували на Василя, немає ані найменшого сумніву. Бо ще за життя поета суцільська цензура поставила нездоланні рогатки кожному його творові на шляху до читача, А після панахиди, коли ще й земля не запала на могилі Симоненка, ім'я Симоненка стало швидко обростати підлими плітками, злісними наклепами. З усього було видно: поет Симоненко, навіть мертвий, був страшний і ненависний денационалізованій брежнєвській партократії,

Найкращий представник української молоді, мужній, юний Василь Симоненко своїм життям, своєю безкомпромісною поведінкою, своєю самовідданою любов'ю до рідного українського народу дає добрий приклад українській молоді, що живе в Україні і поза її межами, як треба любити Україну і її народ. Наша молодь слідом за своїм найкращим представником юним Василем може висловити свої почуття любові до рідного краю його незабутніми словами:

*Земле рідна! Мозок мій світліє,
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вриваються моє.
Я живу тобою і для тебе,
Вийшов з тебе, в тебе перейду,
Під твоїм високочолим небом
Гартував я душу молоду.
Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Громотить над світлом люта битва
За твоє життя, твої права.
Хай палають хмари бурякові,
Хай сичать образи - все одно
Я проллюся крапелькою крові
На твоє священне знамено.*

Сценарій виховного заходу «Людина без Вітчизни, як соловей без пісні»

**Вірченко Інеса В'ячеславівна,
учитель початкових класів
Пирятинської загальноосвітньої
школи I – II ступенів № 1**

Мета. Виховувати у дітей патріотичні почуття, національну гідність, любов до рідної мови. Поглиблювати знання учнів про Україну – державу, рідну землю, Батьківщину; державні символи, свята. Вчити визначати головне, порівнювати, узагальнювати.

Розвивати мовлення, мислення, пам'ять, увагу.

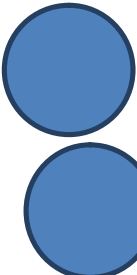
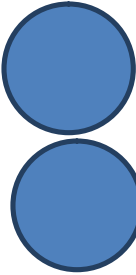
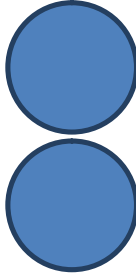
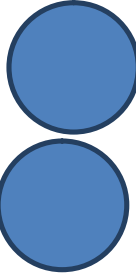
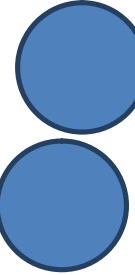

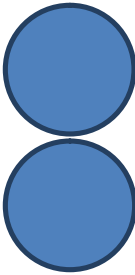
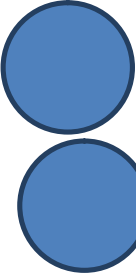
Обладнання: екран, проектор, картки – завдання.

Хід уроку

Вчитель: Любі діти! Вітаю вас з початком нового навчального року! Швидко промайнуло літо, я сподіваюсь, що ви всі гарно відпочили, зміцнили свої сили, здоров'я, одержали нові враження, мали нагоду поспілкуватися з друзями, однолітками. А сьогодні вас чекають затишні класи, нові підручники, відкриття і ваші вчителі. Успіхів вам у навчанні!

І ось наше перше завдання: лист – замовлення від дизайнерської студії. Треба правильно розташувати букви і тоді ми прочитаємо тему першого уроку.

Завдання «Розташуй букви – утвори назву» (робота в групах)

	-		-				
							

(Відповідь: «Україна – єдина країна!»)

Учень

Журавлик

З далекого краю, З далеких світів

Журавлик на крилах

Додому летів,

Минав океани,

Ліси і моря,

Вдивлявсь крізь тумани:

Чия це земля,

Чиї це долини,

Чиї це луки,

Чию це калину

Гойдають вітри?

Впізнав Батьківщину:

Моя це земля,

Моє тут гніздечко

І мова моя!

(Л. Пилип'юк)

Що, на вашу думку, означає вислів «рідна земля» ?

(Відповіді дітей: рідна – люба, дорога, мила, де народився, де живе родина, де жили предки; земля – ґрунт, край, планета, країна.)

Вчитель: Так, Україна – це славетна історія, чарівна природа, рідна мова, культура, традиції. Це все, що навколо нас, усе чим живемо і про що мріємо, це наші

батьки, рідні, друзі. Україна – це та земля, де ми народилися, де завжди нас чекає батьківська домівка, зігріта родинним затишком, добром і материнською ласкою, це наша Батьківщина, найкраща, найрідніша земля.

Учень

Що таке Батьківщина?

За віконцем калина,

Тиха казка бабусі,

Ніжна пісня матусі,

Дужі руки у тата,

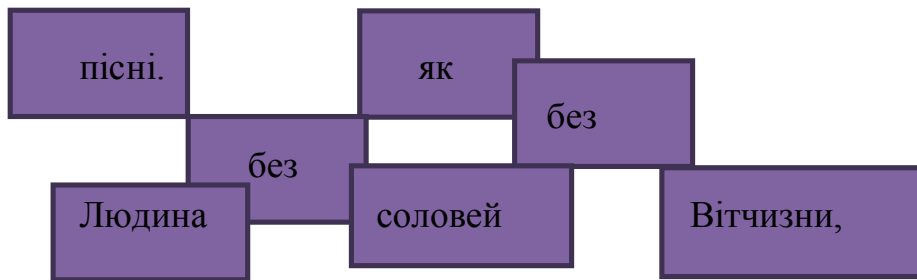
Під тополями хата,

Під вербою криниця,

В чистім полі пшениця.

(П. Бондарчук) .

Завдання. «Утвори прислів'я»

(Людина без Вітчизни, як соловей без пісні.)

- **Як ви розумієте значення цього прислів'я?**

Вчитель. Батьківщина багато означає для кожного з нас. Це, передусім, місто або село, де народився. Рідний край – місцевість, де проходило дитинство. Вітчизною українці називають Україну – країну, в якій ми всі разом живемо.

Україна – це держава, а основа держави – народ. Щоб наша країна стала ще сильнішою і прекрасною, ми всі маємо дбати про її зміцнення і процвітання.

Діти! Нехай ваша любов до України проявляється у старанному навчанні, повазі до людей праці, до українських традицій, історії, любові та бережному ставленні до природи.

Завдання. «Дай відповіді на запитання»

- Яке слово заховалося у слові «Батьківщина»? (Батько)
- Як називається наша Батьківщина? (Україна)
- Як називається місто – столиця нашої держави? (Київ)
- Наше рідне місто – це...

Загадка. Красивий, щедрий, рідний край

І мова наша солов'їна.

Люби, шануй, оберігай

Усе, що зветься... (Україна)

(І. Січовик)

Вчитель: Карпати, Донбас, Полісся, Чорне та Азовське моря... З півночі на південь, із заходу на схід єднаються українці, щоб ніхто не зміг знищити найбільшу за розмірами країну Європи, українську мову, Дніпро – Славутич, родючі землі.

Учениця

Послухай, як струмок дзвенить,
Як гомонить ліщина.
З тобою всюди, кожна мить
Говорить Україна.

Учень

Послухай, як трава росте,
Напоєна дощами,
І як веде розмову степ
З тобою колосками.

Учениця

Послухай, як вода шумить –
Дніпро до моря лине, -
З тобою всюди, кожна мить
Говорить Україна.

Учень: «Україна – це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці, медові та молочні ріки... Україна – це розкішний вінок із рути і барвінку, що над ними світять заплакані зорі...» (С. Васильченко «Україна»)

Вчитель: 24 серпня 1991 року було проголошено незалежність України. Державними символами є герб, прапор, гімн, які уособлюють історію, сутність Вітчизни.

Герб – символ влади. В основу сучасного герба нашої держави покладено стародавній золотий тризуб на синьому тлі.

Національний прапор України – синьо – жовтий стяг. Синій колір – це колір чистого мирного неба. Жовтий – це колір пшеничної ниви, колір хліба, зерна. Це і колір золотого сонечка, без ласкавого його проміння не дозрів би хліб.

В основу сучасного Державного Гімну України (урочиста пісня) покладено мелодію пісні XIX століття Михайла Вербицького «Ще не вмерла України...», автор слів - Павло Чубинський.

(Звучить Гімн України)

Вчитель: Рідний край, Україна, Батьківщина! Які ці прості й разом із тим прекрасні слова. Велика священна любов до Батьківщини жила, живе і буде жити в усіх чесних і щирих серцях.

Учень:

Ми дуже любимо весь наш край
І любимо Україну.
Її лани і зелен гай,
В саду рясну калину.
Там соловейко навесні
Співає між гілками.
Та й ми співаємо пісні,
Змагається він з нами.

(М. Познанська)

Учениця

Є багато країн на землі,
В них озера, річки і долини...
Є країни великі й малі,
Та найкраща завжди – Батьківщина!
Є багато квіток запашних,
Кожна квітка красу свою має.
Та гарніші завжди поміж них
Ті, що квітнуть у рідному краї.

Учень

Любіть Україну, як сонце, любіть,
Як вітер, і трави, і води,
В години щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди!
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

(В. Сосюра)

Вчитель: Щасливі ми, що народилися і живемо на такій чудовій, багатій, мальовничій землі, у нашій славній Україні. Тут жили наші прадіди, тут живуть наші батьки, тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини. Де б ми не були, скрізь відчуваємо поклик рідної землі, хвилюємось, зачувши рідне слово.

Учениця

У рідному краї серце співає –
Одна Україна і двох не буває,
Місця, де ми народились, - святі:
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

Учень

Джерела веселі й струмки невеличкі
Водою повнять океани і річки.
Любов до України, матері й слова
Віками живить нашу рідну мову.

Вчитель: Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова. Вона – жива схованка людського духу, його багата скарбниця, у яку

народ складає і своє давнє життя, і свої сподівання, розум, досвід, почуття.
«Любов до Батьківщини неможлива без любові до рідного слова»
(В. Сухомлинський)

Учень

Українська мова – давня й молода,
Світить рідне слово, як жива вода.
Звідки воно взялось – діло не просте...
В душу засівалось, із душі росте.
(Б. Чепурко)

Учениця

Із слова починається людина,
Із мови починається мій рід,
Ласкава, мамина, єдина,
Щебече соловейком на весь світ.
(Н. Ріп)

Учень

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
Тільки камінь має...
(С. Воробкевич)

Завдання «З'єднай частини – утвори прислів'я»

1. Кожному мила...
 2. Рідна домівка, рідна сім'я...
 3. Де рідний край,...
 4. Людина без рідної землі - ...
 5. Та земля мила,...
 6. Нема без кореня рослини,...
- ❖ тут виростає доля моя.
 - ❖ там і рай.
 - ❖ своя сторона.
 - ❖ де мати народила.
 - ❖ а нас людей без Батьківщини.
 - ❖ як соловейко без гнізда.

Вчитель: Батьківщина – друга мати. Немає ріднішої від неї, немає найгарнішої. Треба прагнути бути гідним її, примножувати її багатства, піклуватися про добробут країни, гарно працювати.

Учень

В країні нашій стільки справ
І все таке цікаве,
Я ще й досі не дібрав,
Яка найкраща справа.
Літак над хмарами водить,
У шахті працювати,
Хліба ростить, сади садить,
Будинки будувати...

Учень

Просторі стеляться путі,
Навкруг широкий обрій.
Нам все відкрито у житті,
Аби учились добре.
І я учитимусь, як слід.
Я буду вірним сином
Найкращої на цілий світ
Моеї Батьківщини.

(Н. Забіла)

Завдання. Добери прикметники до слова «Батьківщина»

(Відповіді: велика, рідна, люба, мила, прекрасна тощо).

Вчитель. Україна – єдина країна: бо в єдності – сила – це коли ніхто не зазіхає на її територію, не порушує кордони держави. Коли кожен українець шанує історичне минуле, традиції, виконує закони, не шкодує життя для захисту рідної землі. «Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що своя» (Сенека).

Нас єднає рідна земля, сила духу, мова, віра в майбутнє, бо «людина без рідної землі – як соловейко без гнізда».

Завдання «Порівняй»

1. Батьківщина краща за... (зірку, небо, веселку тощо).
2. Батьківщина дорожча за... (гроші, автомобіль, золото, палац, діаманти тощо).
3. Батьківщина – як мати... (люба, мила, єдина тощо).

Учениця

Любов у нас до Батьківщини
Іде із серця глибини.
Ми – патріоти України,
Її ми дочки і сини.

Учень

Хоч за походженням людини
Й тече у жилах інша кров,
Ми – громадяни України,
До неї вірна в нас любов!

Учениця

Тут народились ми й живемо,
Тут щастя випало рости.
Палку любов в серцях несемо
Ми – українці, я і ти!

Учень

І сила, й мудрість до людини
Від Матері – Вітчизни йде.
4. Людина без рідної землі - ...
5. Та земля мила,...

- ❖ тут виростає доля моя.
- ❖ там і рай.
- ❖ своя сторона.
- ❖ де мати народила.
- ❖ а нас людей без Батьківщини.
- ❖ як соловейко без гнізда.

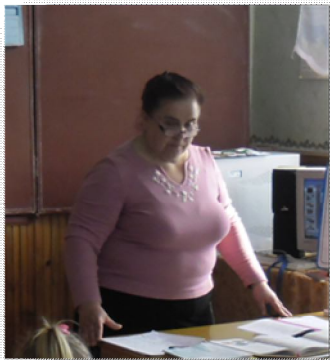
Завдання «З'єднай частини – утвори прислів'я»

1. Кожному мила...
2. Рідна домівка, рідна сім'я...
3. Де рідний край, ...
4. Людина без рідної землі - ...
5. Та земля мила, ...
6. Нема без кореня рослини, ...

- ❖ тут виростає доля моя.
- ❖ там і рай.
- ❖ своя сторона.
- ❖ де мати народила.
- ❖ а нас людей без Батьківщини.
- ❖ як соловейко без гнізда.

Розробка виховного заходу «Скарби бабусиної скрині»

Ковінська Ніна Іванівна,
учитель початкових класів
Пирятинської загальноосвітньої
школи I – II ступенів № 1

Мета: Знайомити учнів з традиціями, які існують в родинах, уточнити уявлення дітей про традиції своїх сімей; виховувати повагу до своїх батьків, дідусів, бабусь, до сімейних традицій; виховувати почуття патріотизму, любові до рідної землі; розширити знання учнів про народні символи.

Вчитель: Дорогі діти. Сьогодні на наше свято завітали гості: бабусі, батьки, вчителі.

Учні:

1. Гостей дорогих ми вітаємо щиро,
Стрічаємо з хлібом, любов'ю і миром.
2. Для людей відкрита хата наша біла,
Тільки б жодна кривда в неї не забігла.
3. Хліб ясниться в хаті, сяють очі щирі,
Щоб жилось по правді, щоб жилось у мирі.
(Вручають хліб-сіль).

Вчитель: Тема нашого сьогоднішнього свята «Скарби бабусиної скрині».

Учні:

1. Добрий день, бабусю, дорога моя!

Це для тебе сонечко лагідно сія...

І ласкою повняться рученьки твої,

Я люблю твій голос – теплий, дорогий.

2. В ній землі моєї срібні голоси

Дружби і любові, добра і краси.

Назбираю в лісі квітів сон-трави,

Дорога бабусю, літ за сто живи.

У моєму серці – слід твоїх пісень

І кажу:

Усі: Добридень! Добрий тобі день!

Вчитель: Готуючись до цього уроку, кожен учень написав невелику книжечку про свою бабусю, в якій найтеплішими, ніжними словами розповів про цю дорогу людину – бабусю.

(Вчитель демонструє книжки, кілька учнів зачитують свою книжку).

І справді – ви тільки слухайтеся: «Бабуся!.. Бабусенька!.. Бабуня-солодуня!»
Яке ніжне, красиве, лагідне, пестливе й тепле слово! А чому?

Учні:

1. А тому, що бабуся – це мамина або татова мама, отже, вона прожила на світі удвічі більше, наші мама чи тато.

2. Бачила у житті удвоє більше. І ми, мабуть, удвоє дорожчі для неї, бо – дитина її дитини.

3. Бо ми її онучатко, дівчатко чи хлоп'ятко.

4. Бо я її пташенятко, ластів'ятко чи козенятко.

Вчитель: Так, діти, все це правда. А дбає про вас бабуся тому, що ви – її дитиночка – кровиночка. Правда кажуть у народі: «Діти – це діти, а справні діти – це онуки».

Діти подивіться, як змінився наш клас, прибраний рушниками, серветками, які вишили невтомні руки наших бабусь. А ще бабусі принесли ось таку невеличку скриньку.

А чи знаєте ви, що це таке – скриня? Колись, діти, у кожній хаті була скриня. І в цих скринях мами ваших бабусь, бабусі ваших бабусь зберігали все найдорожче, найрідніше їхньому серцю, а що саме, ми зараз подивимось.

(Відкривається скриня):

Усі: Рушники!

Так діти, це рушник. Оздоблений квітами, зірками, птахами. Скільки він промовляє серцю кожного з нас! А що ви знаєте про рушник?

(Відповіді дітей):

1. Від сивої давнини і до наших днів, у радості і горі рушник – невід’ємна частина нашого побуту, його можна порівняти з піснею.

2. Без рушника, як і без пісні, неможливе народження, одруження, зустріч гостей... Ним витирають руки, з ним пораються коло печі, з ним доять корову.

3. Після закінчення жнив хліборобів зустрічають з хлібом-сіллю на рушникові.

4. В Україні поширений звичай накривати рушником хліб на столі.

5. Коли син вирушав з дому в далеку дорогу, мати дарувала йому рушник як оберіг від лиха.

(Виконується «Пісня про рушник»).

Вчитель: Молодці! Ви багато знаєте про рушник. А ось подивіться. (Виймає зі скрині вишиту сорочку). Це сорочка. А знаєте, що цю сорочку вишивала бабуся Богдана своїй донці Вікторії, коли та була ще ученицею.

Придивіться уважно, ця сорочка вишита жовтими і блакитними нитками.

А де ви бачили збіг таких кольорів! (На прапорі України). Так, діти, такі кольори на нашому Прапорі.

А що ви знаєте про сорочку?

Учні:

1. Довгими зимовими вечорами вишивали дівчата не тільки рушники, а й сорочки.

2. Сорочки вишивали і матері своїм синам, а коли син вирушав у далеку дорогу, то сорочка служила йому оберегом: оберігала від злого й недоброго.

3. Сорочки вишивали червоними і чорними нитками. Червоне – то радість, а чорне – печаль.

Вчитель: (Виймає з скрині віночок).

Дівчатка, погляньте, що у мене в скринці? (Віночок).

А що таке віночок і які бувають вінки?

Учні:

1. Вінок – це символ добра і надії.
2. Віночок – це сплетене коло з квітів, листя, гілок.
3. Є вінок лавровий, його одягали на голови переможців (Демонструє).
4. Є терновий вінок. (Показує). Терновий вінок завжди був символом страждання.

5. А є ще вінок український. Він символізує молодість і кохання, може визначати долю.

6. Дівочий вінок носять юнки кожної весни і літа.

7. Весільний вінок одягають тільки раз – на весілля.

8. А мені бабуся розповідала, що дівочий віночок обов'язково мав бути з живих квітів. Усі вони мають цілющі властивості, а значить, такий головний убір, що нагадує сонце, захистить молодий організм від різних хвороб, згубного ока, недоброго духу.

Вчитель: Український віночок. Оспіваний у піснях, оповитий легендами та переказами, опоетизований майстрами пензля та слова. Він був і одвічним символом добра і надії.

Діти, ви дуже гарно розповіли про віночок. У скринях, які є у ваших любих бабусь, ви, мабуть, бачили багато всього цікавого, а ще більше вам розповіли ваші бабусі.

Учні:

1. Я пам'ятаю, коли приїжджала до бабусі в село, у неї під вікном цвіли мальви, а далі, понад берегом, калина, верба і тополя – одвічні українські символи.

2. А ще моя бабуся розповідала, що калина цілюща, лікує від різних хвороб.

(Діти доповнюють відповідь).

Вчитель: Так, діти, все це вірно. І у нашій скрині теж є гілочка калини – символ дівчини-українки. Про калину ходить багато легенд, її порівнюють з красою дівчини.

(Учні розповідають легенди про калину).

Учні:

1. А ще в нашій скрині є барвінок. Барвінок – це символ хлопця, символ краси. Барвінок – рослина добра. Він – захисник. Пучечки барвінку вішають над дверима і вікнами, щоб злі духи не проникали у дім.

2. Барвінок – ще й цілюща рослина. Напій із барвінкового листя знижує кров'яний тиск і тамує головний біль. Про барвінок теж ходять багато легенд.

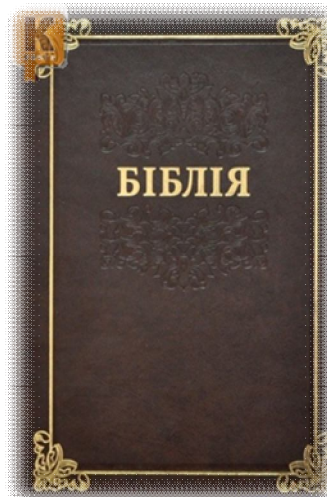
(Учень розповідає легенду про барвінок).

3. У нашій скрині є пучечки іншого зілля. Ось подивіться. Це м'ята і полинь. Ними перекладали у скрині, щоб краще пахло і зберігалось довго.

4. А це – вербові прутики. Їх освячують у церкві у Вербну Неділю і зберігають у хаті, як оберіг від грому.

5. А цей пучок колосків називають дідух. На Святий вечір його виймали зі скрині і ставили на стіл, за яким вечеряють.

6. А ще кожна бабуся зберігала у скрині ось цю книгу. (Біблія).

Вчитель: Біблія – священна книга християнства і складається вона з двох частин: Старого Заповіту і Нового Заповіту. А ось ця наша Біблія ще й дуже стара, їй уже понад 80 років.

Діти, все не тільки зберігалось у скрині, а передавалось з покоління в покоління: від прабабусь – бабусям і т. д.

Можливо ще хтось із вас дізнається про щось цікаве від своїх бабусь?

Учениця: А моя бабуся знає багато прикмет. Декотрі я записала до свого блокнота. (Читає).

Вчитель: Мудрість народна – то теж великий наш скарб. І ми вдячні нашим бабусям, що вони зберегли ці скарби для нас.

Учні:

1. Я своїй бабусі пісню заспіваю,
Вона для мене – сонечко й краса,-
Подібної до неї я не знаю,
Коли б зшукав всю землю й небеса.

2. Моя бабуся, гарна й мила,
Вона найкраща від усіх людей.
І хоч вона вже трохи посивіла,
Але так широко любить нас – дітей.
(Пісня «Промінці для бабусі»).

3. Свою бабусю знаю
Я з давніх-давніх пір,
Її обличчя любе,
Її ласкавий зір.
Замислиться бабуся,
І знов, дивись, сміється,
Ласкаво гомонить.

4. І я бабусі руки
Цілую залюбки,
Вони немов співають,
Розказують казки.

5. Я слухаю бабусю,
Я вся, мов уві сні.
Розумні ніжні руки
Умілі та міцні.

6. Коли я була маленькою, бабуся, колихаючи мене, співала пісні. Ще й зараз ми часто з бабусею співаємо. (Пісня «Котику сіренький»).

Вчитель: Сивина. Одним бабусям вона припорошила скроні, іншим зовсім вибілила коси. І кожна сива волосина говорить про те, що не завжди їх слухали їхні діти і ми – онучата. І боліло у бабусь серце за нас, за наших мам і тат, а волосинки сивіли.

Учень:

Дай, бабусю, поцілую
Сивину твого волосся.
Теплим диханням зігрію
Снігом вибілені коси.
Може, і на них розтане
Лоскотливий іній срібний,
Мов химерні візерунки
На замерзлій з ночі шибі.

Вчитель: Бабуся. Чи є у світі людина краща? Ні. Скільки вона переживала, але яка ніжна, щира! Скільки вона не доспала ночей, голублячи своїх дітей, онучат!

Подивіться у бабусині очі. Які вони щирі!

У них не побачиш ні лукавості, ні хитрування. Це погляд щирості, добра й любові. І хоч горе не обходило бабусиної хати, але особливим блиском світилися її очі, коли приїжджали до неї онучата. Це невтомна бджілка, яка заради онуків віддасть усе, останньою краплиною води поділиться. Кажуть, що бабусі більше люблять онуків, ніж власних дітей. І онучата віддячують їм тим самим. Чим можуть і як можуть допомагають бабусям.

Учень

Багато в бабусі турбот – не злічить!
Одній всю роботу нелегко зробити.
І хочеться нам, друзі, таке усім сказати:
Ми будемо бабусі завжди допомагати.

Вчитель: А чи допомагаєте ви своїм бабусям?

(Діти розповідають, як допомагають бабусям).

Вчитель: Дорогі бабусі! За щоденні турботами ми не маємо часу широко подякувати за все добро, яке ви зробили для дітей, онуків, правнуків. І ось учнівська громада нашого класу вирішила встановити нагороду для кожної бабусі. Прийміть від онуків низький уклін, велике спасибі і оці ніжні квіти.

(Діти вручають квіти, читають «Молитву до Богородиці»).

1. Богородице-мати!
О, Пречиста Діво!
Тобі дяку складати
Я беруся несміло.
2. Я молюся до тебе
За матусю і неньку –

- Зачинательку роду,
За бабусю рідненьку.
3. Даруй, Матінко Божа,
Їй життя довге й миле,
Кожна днина пригожа
Додає хай їй сили!
 4. Хай ніколи бабуся
Наша горя не знає.
Поможи їй, молюся,
Преподобна, благаю.
 5. Любов наша до неї
Завжди світла і чиста.
Будь же з нею, Пречиста!
 6. Побажаєм Вам сто років жити
Без горя, сліз і без журби!
Хай з вами буде щастя і здоров'я
На многі літа, назавжди!
- (Пісня «Многая літа» для бабусь).*

Вчитель: Ось і закінчилось наше свято, але не закриється ніколи бабусина скринька, з якої ми постійно будемо черпати мудрість, любов до рідної землі, до свого народу.

Розробка уроку-пам'яті «Мандрівка крізь віки. Кость Герасименко – наш поет-земляк, письменник-воїн»

**Стригунівська Лариса Олександрівна,
учитель української мови і літератури
Пирятинської загальноосвітньої
школи I – II ступенів № 1**

Мета: ознайомити з творчістю письменника-земляка, формувати вміння аналізувати поезії; сприяти усвідомленню ролі літератури як духовної, моральної, культурної цінності народу; удосконалювати навички продукувати висловлювання відповідно до мети та умов спілкування.

Ведучий 1. У зеленому вінку приудайських лісів стоїть старовинний Пирятин, щедрий на таланти здавна. У нашому краї серед тисячі хороших людей є чимало справжніх митців – зірок, яким доля подарувала рідкісний талант - оспівувати у своїх творах любов до рідної землі. І поміж них зоріє й ім'я нашого земляка, поета – воїна, учня Пирятинської школи №1 Костянтина Михайловича Герасименка – знаного в літературі як Кость Герасименко.

У грізну пору Великої Вітчизняної війни народилася небачена в історії армія творців, які, стискаючи багнет і перо, разом з усім народом захищали грудьми свою Батьківщину, заслуживши горде імення – письменник – воїн, які полягли на вогненних фронтах битви з фашизмом.

Ведучий 2. На рідній полтавській землі, у Прихідьках і Заріччі, на берегах Удаю і в пахучих степах, вставала його пісня з чорної землі, терпкою мрією і радістю зачата. Він любив цей край, і де б не був потім, - вчувалися йому пісні і «озивалися пісні».

Зростав Кость Герасименко в родині вчителів, тому і звик, напевне, бачити в людях хороше, дарувати їм увагу і душевну теплоту. Батьки дали сину настанову: не змарнувати свого життя на дрібниці, і він її виконав. Весь час жив у труді, з думкою про інших. Але це було потім. В дитинстві ж це був звичайний хлопчик, який згодом потягнувся до мудрості книг. З 1919–1922 роках навчався саме у стінах нашої школи, директором якої був його батько, Герасименко М.Г. Наступного року, 2014р., наш навчальний заклад (колишня земська школа) відзначатиме славетну дату - 100–річчя.

Ведучий 1. Пізніше, після семирічки, навчаючись у Пирятинському педтехнікумі, Кость Герасименко вирішив повністю віддатись своєму покликанню – літературі. Відвідуючи бібліотеку, беручи участь у виставках і заняттях літературного гуртка, юнак непомітно поринає у світ поезії, що вже ніколи не зможе залишити його. З- під руки молодого поета з'являються ще більш досконалі твори. Крім того, він цікавиться історією Пирятини і навколишньою округою, вивчає перебування Шевченка Т.Г. в Пирятині і в Березовій Рудці. Закінчивши технікум, їде працювати вчителем на Донбас, де й починає друкувати вірші. І от, нарешті, в 1933 році з'являється перша збірка – «Зріст».

Трудовий ентузіазм епохи, завзяття молоді, що прагне змін – ось лейтмотив цієї збірки. І хоч у перших віршах чимало пафосу і заклично – лозунгових інтонацій, але відчувається безперечний талант поета. Природний хист до віршування підмітив у Герасименка Максим Рильський. Між ними зав'язалась щира дружба, скоро Герасименко написав:

*Ми пройдем, несучи світом
І пісню, й любов,
І молодість,
Щоб потім густими травами
Легенди зросли про нас*

Ведучий 2. Цей вірш він присвятив старшому колезі. І так захотілося знати, чому Кость Герасименко присвятив Максиму Рильському свою книжку, що сказав Рильський, прочитавши її. Тепер важко відповісти на всі

питання, оскільки обох письменників немає серед живих. Мені хочеться... уявити їхню розмову. Здається, я вже чую їхні голоси:

- Спасибі, Костю, - каже Максим Тадейович, потискуючи руку молодому колезі. – Це, якщо не помиляюсь, четверта ваша збірка?

- Так у 1933 році – «Зріст», у 1935 – «Вересень», минулого 1938 – «Пам'ять» і ось «Дорога».

Герасименко хвилюється. Рильський помітив це і, щоб підбадьорити його, м'яко усміхнувся:

- Все символічно – промовисті назви : «Зріст», «Пам'ять», «Дорога». Співрозмовник зітхає.

- Ох, Максиме Тадейовичу... Коли б і суттю філософсько – естетичною всі поезії, вміщені в цих книгах, відповідали отій промовистій символіці.

Рильський не поспішає розраювати молодого автора, змінює тему розмови:

- Ви не забули, Костю, про полювання на вальдшнепів? От у дорозі матимемо вдосталь вільного часу, й я висловлю свої міркування про вашу нову збірку...

Що говорив Максим Тадейович своєму молодому колезі на полюванні, вже легше здогадатися, бо ті думки Рильський пізніше висловив у передмові до вибраних творів Костя Герасименка. «Це був поет, поет у справжньому розумінні слова, природжений поет... Він був простий, навіть підкреслено простий, інколи ніби аж до суворості... Він мав дар мислити конкретно, мислити образами, що, як відомо, і становить суть поета».

Ведучий 1.1935 рік Герасименко в Києві. Активна діяльність у літературі і громадському житті дала йому змогу познайомитись з багатьма письменниками, спілкування з якими він вважав радістю.

Працюючи на кінофабриці, поет дедалі більше захоплюється драматургією, пробує свої сили в критиці, береться до перекладацької

роботи. Але і в ці роки багато їздить по країні, виступає перед трудящими з читанням своїх поезій.

Головні персонажі його творів – прості трудівники, яких багато бачив і на Полтавщині, і в Донбасі, якими захоплювався, яких любив. Особливою є поезія «Учителька». Образ рідної матері і трудівниці народної освіти (в тому числі і першої вчительки поета)злились в образі Анастасії Іванівни, яка на схилі віку молодіє серцем, коли чує від своїх вихованців:

*Ми колишня твоя дівчора,
Починаєм країну вести:
Ми спускаємось в землю,
Злітаємо за хмари на крилах,
Пишем вірші
І ставим великі мости*

Ведучий 2. Цей вірш – гімн учительці – дихає гарним спомином дитинства, шкільних років, стільки пошани і ніжності відчувається в ньому. Ще більше душевності і любові, а разом з тим смутку і туги, у поезії «Портрет». Поет згадує матір – Віру Семенівну, чия смерть була для нього страшним ударом. Те , що не сказав матері, ті почуття, які мав до неї, висловив у вірші. Йому так хотілося, щоб вона завжди була з ним, оберігала його спокій і повсякчас дарувала свою любов. Завдяки щирості і мелодійності цей вірш вважається одним з найкращих у творчості Костя Герасименка.

Взагалі поета вважають життєрадісною людиною, так як твори його сповнені радості земного буття, мажор домінує над мінором.

У творчість поета владно входить тема Шевченкового громадсько-літературного подвигу, безсмертя його генія. Кобзареві Кость Герасименко присвятив чимало поезій, серед них такі широко відомі, як «Присвята», «На могилі поета», «Доля».

До образу Шевченка поет звернувся і в своїй драматургії. Він створив драматургічну поему «При битій дорозі» за мотивами широко відомої Шевченкової «Катерини». Спектакль побачив світло в Харківському театрі імені Ленінського комсомолу і був тепло прийнятий глядачами. Творчим успіхом драматурга, - відзначила тогочасна критика, - став образ народного співця покріпаченого люду – Перебенді. На основі Шевченкової поеми «Наймичка» Кость Герасименко написав лібрето одноіменної опери композитора М. Вертинського.

Вже в перших віршах Герасименка присутні військово – патріотичні мотиви. Але тепер передчуття близького поєдинку з ворогом набуває дедалі конкретнішого змісту.

Книжка «Портрет», що вийшла 1941 року,- остання довоєнна збірка поета. У ній значно розширилися тематичні обрії авторового бачення світу, поглибилося етично-філософське осмислення життя, зросла художня майстерність. Може, саме в цій книжці Кость Герасименко найбільше розкрився як тонкий лірик.

*Я зрозумів під синім небом
(і зрозумівши переміз),
Що нас веде вперед потреба
Ніким нелічених доріг,
Що нас навіки напоїла*

*В хвилини бойових світань
Велика животворна сила
Постійних прагнень і шукань,-
зізнався поет.*

Ведучий 1. У творчому доробку Костя Герасименка є кілька поезій з посвятами. По них можемо судити, хто був авторові за духом, способом мислення, переконаннями: Максим Рильський «Ствердження», Олександр Довженко «Вітрила іграшок», Андрій Малишко «Спрага». Отож скажи, хто твій друг, і я скажу, хто ти. Гідних друзів обирав собі Кость Герасименко.

1941 рік одеський театр Жовтневої революції поставив сповнену високого патріотичного пафосу п'єсу Герасименка «Легенда», відзначену премією на Всесоюзному конкурсі. Потім з'являється вірш «Ствердження», в ньому передчуття великих подій:

*Я стверджую: буде постріл.
Я стверджую: бій настане*

Ведучий 2. Година битви зарахувала Герасименка до війська своїм поетом. Він фронтовий кореспондент. Сумління і гідність не дозволяє йому ховатися від куль, тому він завжди на передових, завжди виконує найскладніші завдання. Поет вірить у перемогу, намагається поезіями вселити це почуття в бійців. У 1942 році і Уфі вийшла збірка фронтових поезій Герасименка, написаних російською мовою – «На южном фронте». Того ж року газета «Комсомольська правда» в номері від 22 – 23 вересня

надрукувала кореспонденцію Костя Герасименка про бої Червоної армії, що точилися в передгір'ях Кавказу. Їй судилося стати останньою в житті поета...

На фронті смертельна небезпека на кожному кроці підстерігала воїна. Узбережжям Чорного моря пролягла єдина дорога, що з'єднала фронт з нашим тилом. Гітлерівці її безперервно бомбардували. Саме на ній і вцілила фашистська бомба у вантажну машину, якою їхав військовий кореспондент Кость Герасименко. Письменник був тяжко поранений. Його перевезли у морський госпіталь. Там Кость Михайлович наприкінці вересня 1942 року помер від ран, похований в одній з братських могил селища Магрі, де розміщався морський госпіталь. Поети часто передбачають свою смерть. Дивно, але Кость Герасименко вгадав навіть місце своєї загибелі.

*Коли ж в Долині Дагестану
Я, варту несучи, впаду,
Я сам закрию чорну рану...*

І ще більше вражає сьогодні рядок із поезії «Пам'ять»:

...Я помру в диму від злої бомби...

Коли куля вдарила в його пісню, йому було всього 35.

Як і багатьох інших своїх поетів, не дочекалась Україна Костя Герасименка. І дзвенить тугою спомин Андрія Малишка: «Костю, мій Костю, синьоокий бродяго...»

Проте живий він своїми віршами. І кожен раз, прийшовши до нас на розмову, він стверджує, що його віра виявилася сильнішою за смерть:

*Встану я, і вперед побідно
Понесу свій крилатий стяг...*

Ведучий 1. І буде довго жити поет у пам'яті народній, бо, як сказав Максим Рильський, - «був він не тільки поет, не тільки воїн, а й людина великої ширості і трохи сором'язливої любові до людей».

Вдячна громадськість Пирятина підтримує зв'язки із родиною Костянтина Герасименка, зокрема з донькою Мариною, яка є актрисою театру імені Лесі Українки.

Уважно вдивіться в цей портрет. На ньому красивий молодий чоловік у солдатській гімнастерці . Обличчя чисте , темні брови, чітко окреслені повні вуста. Задумний погляд спрямований кудись у далечінь.

За цю роботу ми взялися з великим бажанням, бо дуже хотіли дізнатися про життєвий і творчий шлях письменника - земляка , учня нашої школи, адже з його творів видно, що це була людина оригінальна, своєрідна і неповторна в літературній діяльності.

Прошли роки, але він живий своїми віршами в пам'яті народній.

Сценарій виховного заходу «Ми горді з того, що ми – українці!»

**Тимчур Алла Іванівна,
завідуюча відділом
організаційно-масової роботи
Пирятинський БДЮТ**

Мета. В ігровій формі розширити та закріпити знання дітей про Україну: гімн та державна символіка, столиця країни, обласні центри, карта України. Розвивати пам'ять дітей, увагу, цікавість, комунікативні навички. Виховувати громадянина-патріота, активного учасника розбудови незалежної держави України, формувати націоналістичну свідомість.

Обладнання. Державна символіка, текст гімну, мольберти, маркери, карта -пазли, кольорові стрічки, національне вбрання, 2 гімнастичні палиці, 2 обручі.

Тип заходу: пізнавально-ігрова програма.

Хід заходу

ВЕДУЧА:

Ти найкраща в світі і єдина!
Ти народила кожного із нас!
Моя квітуча, мила Україна!
Йди до щастя, рідна, в добрий час!
Люблю тебе, Вітчизно, мила Україно,
Бо щастя жити ти мені дала.
Для мене ти одна і рідна, і єдина
Я все зроблю, щоб ти завжди цвіла!

- Доброго, чудового дня, дорогі діти! Я рада вітати вас на пізнавально-виховній програмі «Ми горді з того, що ми українці!».

- В історії становлення незалежності і соборності України особливе місце займає день 22 січня 1919 року, коли Директорія Української Народної Республіки проголосила Злуку всіх українських земель в єдину Українську державу. Саме цей день з'єднання Західно-української Народної Республіки з

Українською Народною Республікою прийнято відзначати як свято – День соборності України.

- Україна... Її майбутнє в руках молоді. Від нас залежить, якою буде наша держава! А держава, як і родина, має бути дружною, сильною, здоровою, щасливою.

Якось батько зібрав синів і сказав: «Сини мої! Живіть у мирі й злагоді, і тоді жоден ворог вам не страшний, ніхто не зможе вас здолати». Сини стали заперечувати. Кожен вважав, що зуміє побороти ворога самотужки. «Невже ви думаєте, що здолаєте ворога, коли кожен із вас, як та гілка, яку вітер хилить у різні боки, а як сильніше дмухне – то й зламає? – мовив батько. – Ось спробуйте зламати цей пучок гілля. Що, не можете? Тож запам'ятайте: нікому ще не вдалося перемогти людей, які тримаються одне за одного, як ці гілки».

- Діти, давайте зараз зробимо «живий ланцюг», як символ єднання і дружби.

Завдання 1.

Перетягніть канат. *(показати дітям, що коли всі разом, то можна легко виконати завдання – в єдності сила!)*

- Скажіть мені дітки:
- Вам подобається місто, в якому ви живете?
- А школа, в якій навчаєтесь?
- А вулиці і парки, в яких ви граєтесь?
- А чи подобається вам українська мова?
- А українські пісні?
- А чи любляєте ви смакувати борщем та варениками?
- Як же називається країна, в якій ви народилися і живете?
- То ви горді з того, що ви українці?

(відповіді дітей)

- Як справжні маленькі українці ви любите гратися. Вірно?

Ось і зараз ми з вами пограємося. А в ході цієї гри більше дізнаємося про Україну, її звичаї і традиції, символіку держави. Для цього ми з вами розділимося на дві команди – синю і жовту.

Завдання 2.

Оберіть капітана і придумайте українську назву вашої команди.

Завдання 3. «КАРТА УКРАЇНИ»

Ви повинні скласти із пазлів карту України. Яка команда швидше впорається із завданням, та і переможе.

Завдання 4. «ОБЛАСНІ МІСТА МОЄЇ ДЕРЖАВИ»

Карта України розділена на 24 обласних центри. Хто знає, в якій області ми з вами живемо? Наступне завдання полягатиме в тому, що кожна команда по черзі буде називати міста обласного значення. Переможе та команда, яка назве найбільше міст.

(Вінниця, Дніпропетровськ, Донецьк, Житомир, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Київ, Кіровоград, Луганськ, Луцьк, Львів, Миколаїв, Одеса, Рівне, Сімферополь, Суми, Тернопіль, Харків, Херсон, Хмельницький, Черкаси, Чернівці, Чернігів, Ужгород)

Завдання 5. «СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ»

- Діти, що таке столиця? Столиця – це найголовніше місто в державі. У столиці розміщені головні державні установи, там працюють Президент і уряд. Столиця України – Київ – є одним із найдавніших і найкрасивіших міст країни. Києву більш ніж тисяча років. За однією з легенд про нашу столицю, Київ заснували троє братів – Кий, Щек і Хорив та сестра Либідь. Вони збудували місто на високій горі над Дніпром, щоб легше було оборонятися від ворогів. На честь старшого брата назвали місто Києвом.

- Для цієї гри мені потрібні капітани команд. Перший гравець піднімає палицю вертикально, узявшись однією рукою за її кінець, і називає одне з понять, пов'язаних із Києвом. Другий гравець, перехопивши палицю

вище від руки першого гравця, називає інше поняття. І так, по черзі перехоплюючи палицю, гравці доходять до верхнього кінця.

- Тепер ми багато знаємо про нашу столицю і можемо вирушати в Київ на свято Дня незалежності України 24 серпня.

Завдання 6. «СИМВОЛІКА УКРАЇНИ»

- Подивіться на прапор нашої держави. Він синьо-жовтого кольору. Ці кольори символізують золоте колосся пшениці під синім небом. А це значить, що Україна – країна мирна й багата.

- І зараз кожна команда намалює свій прапор. Кожен учасник по черзі повинен підбігти до мольберта і зафарбувати квадратик. Команда, яка швидше намалює прапор – переможе.

Завдання 7. «ГІМН НАШОЇ ДЕРЖАВИ»

- Крім прапора, кожна держава має свій герб – особливий знак держави, її символ. Герб України має форму тризуба. Його можна побачити на всіх важливих документах, монетах і паперових грошах України, урядових і міліцейських машинах.

- А коли відбувається якесь національне свято, грає урочиста музика. Це особлива музика для кожного українця тому, що це гімн нашої держави. Він завжди звучить на найважливіших зустрічах, а також тоді, коли вручаються нагороди за працю й перемоги в спорті. Слова гімну повинні знати всі громадяни України. Коли звучить гімн, вони стоячи з повагою слухають його і підспівують.

- Давайте з вами повторимо гімн України, а потім прослухаємо його і поспіваємо.

(Діти повторюють слова гімну, прослуховують у виконанні хору, виконують самостійно)

- Українці завжди славилися своєю гостинністю. Дорогим гостям на вишитому рушнику підносили коровай із сіллю. Гість, відламавши від короваю маленький шматочок, трохи солив його і з'їдав. Цей звичай означає, що наш народ щедрий, він ділиться найдорожчим – хлібом,

адже ми прагнемо миру й не бажаємо ворожнечі.

(Чути стук у двері)

- До нас, мабуть, гості. Доброго дня, пані. Проходьте до нас на гостину.

Українка: Доброго дня і вам, дорогі дітки.

Ведуча: А хто ж ви така?

Українка: Я – українка. Люблю подорожувати і прославляти нашу Україну.

Ведуча: А чим же ви прославляєте нашу державу?

Українка: О! Україна багата на таланти. Вона подарувала світові видатних людей, чудових вчених і науковців. А головне – українська земля має славних трударів, які своєю працею збагачують і звеличують країну.

Усьому світові відомі наша українська пісня, писанка і вишиванка.

До речі, у мене із собою є національне вбрання. А ну скажіть мені, що в моїй корзині?

(Дістає з корзини речі, а діти називають їх)

Українка: А давайте пограємо в гру «**ВІНОЧОК**».

(Діти розділені на дві команди. Кожен гравець має стрічку. Учасники по черзі біжать і зав'язують стрічку на своєму вінку. Перемагає та команда, яка швидше прикрасить свій віночок.)

Українка: За те, що ви такі гостинні, я подарую вам гарну українську пісню.

(Звучить пісня «За квітучі гаї»)

Ведуча:

- Дорогі діти, на цьому наша зустріч закінчується. Любіть нашу країну! Будьте горді з того, що ми українці! Добре навчайтесь, ростіть здоровими і будьте достойними громадянами нашої держави!

**Система національно-патріотичного виховання
у Березоворудській загальноосвітній школі І-ІІІ ст.
(фото вернісаж)**

**Мороз Ольга Петрівна,
педагог-організатор
Березоворудської зш І-ІІІ ст.**

*Коли в людині є народ ,
Тоді вона уже людина .
Л. Костенко*

Структура національно-патріотичного виховання в школі

Мета: Виховувати патріотизм, любов до України, повагу до традицій народу, прагнення вивчати історію свого народу.

Андріївські вечорниці

Екскурсії

Проведення родинних свят

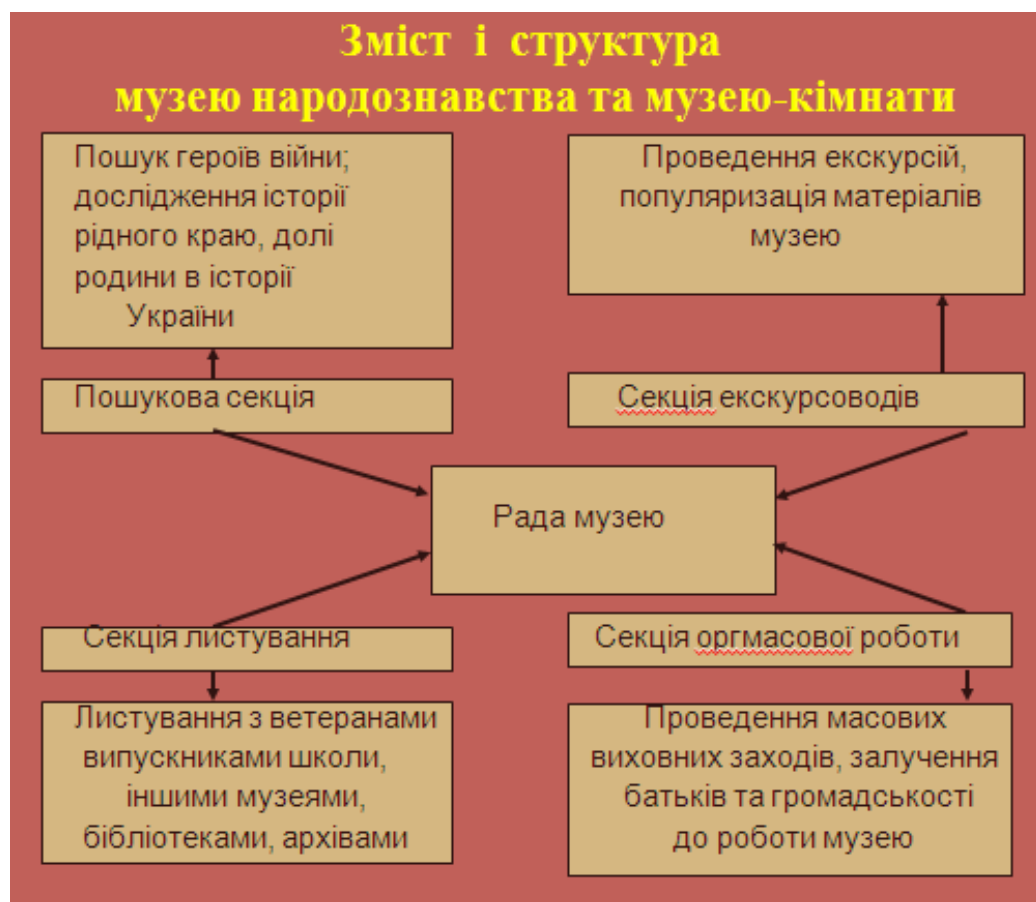

Музей народознавства

Леонід Федорук.

Кімната-музей поета-пісняря Дмитра Омеляновича Луценка

Туристсько-пошукові експедиції

Один із тижнів громадсько-активної школи

Флешмоб «За єдину Україну»

Учні школи активно підтримують воїнів, які захищають нас на сході України: пишуть листи, виготовляють вироби, збирають кошти, проводять ярмарки.

Протягом 2014-2015 навчального року був проведений цикл уроків Мужності.

**Зустріч з учасником Антитерористичної операції
Мостовим Василем Павловичем**

**Районна науково-практична конференція, присвячена пам'яті
Великого Кобзаря, «Шевченко – великий пророк українського народу»**

Тиждень української мови та літератури

Цикл позакласних заходів

Виставка квітів до Дня Визволення Пирятинщини від фашистських загарбників

«Ніхто не забутий, ніщо не забуте...»

Догляд за могилами загиблих

Захід, присвячений ветеранам Великої Вітчизняної війни

Зустріч із дитиною війни Тараненко Ніною Степанівною

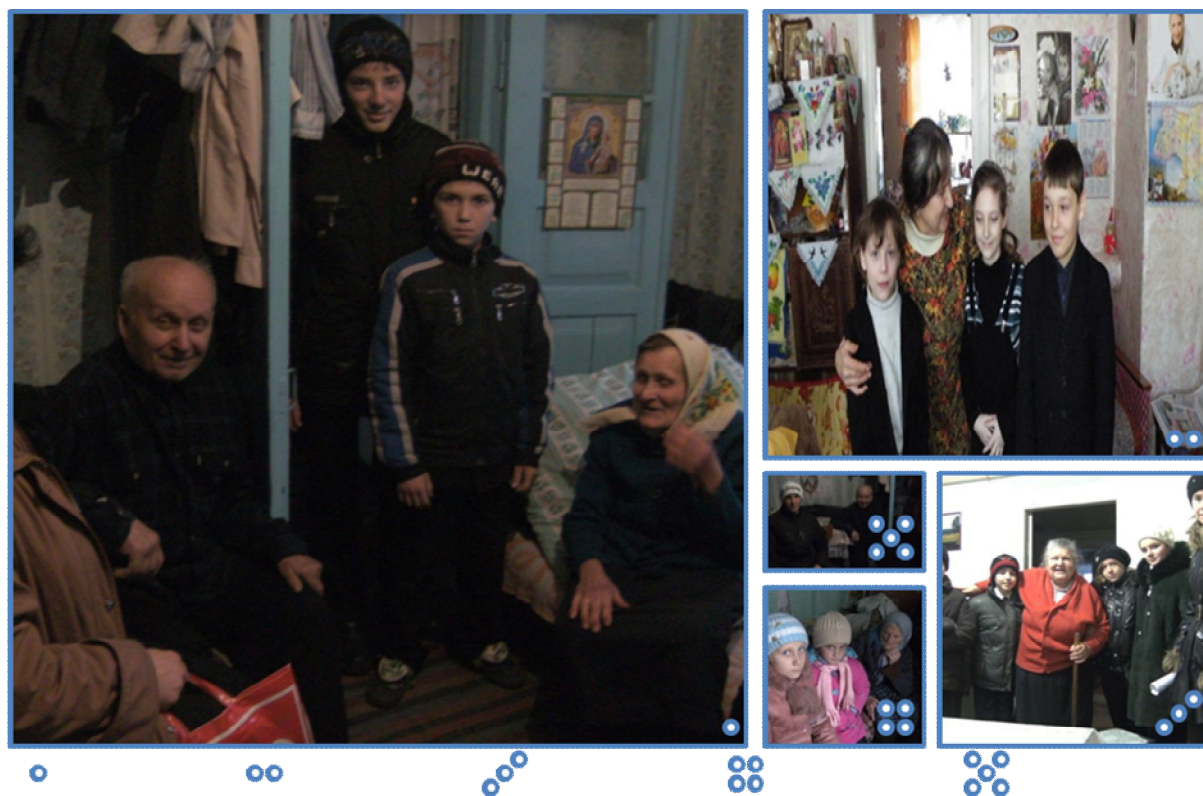
**Зустрічі зі Стеценком Григорієм Костовичем,
ветераном Великої Вітчизняної війни**

**Мітинг-реквієм, присвячений загиблим воїнам у роки Великої
Вітчизняної війни**

Відвідування Шумейкового урочища

Волонтерська допомога старожилам села

Мітинг-реквієм, присвячений Голодомору 1932-1933 рр.

Бережемо пам'ять про Кобзаря

Досліджуємо історичне минуле рідного краю

Засідання у літературно-мистецької світлиці «Берегиня»

Володію рідною і державною мовою	Знаю історію України та рідного краю - Пирятинщини
Пишаюся тим, що я українець.	Знаю традиції та звичаї свого народу
Прагну жити в Україні, пов'язати з нею свою долю.	Я випускник – патріот
Поважаю Конституцію України та виконую норми Законів України	Поважаю свободу та демократію
	Служитиму Вітчизні на шляху її становлення як суверенної та незалежної держави

Модель випускника школи

Сценарій свята «Українська хата»

Дундук Віра Михайлівна,
учитель історії, правознавства,
художньої культури
Давидівської зш І-ІІІ ст.

Учні танком і хлібом-сіллю вітають гостей

1-й учень:

Добрий день, шановні гості! Ми дуже раді вітати вас у нашій невеличкій українській світлиці. Це маленька хатка, наша рідна домівка. Ми дуже часто говоримо: “Мій рідний дім, моя домівка, моя хата...”

2-й учень:

Любіть свою хату,
Хоч і небагату.
Тут ви бігали до мами
Дрібними ногами.
Тут ви підростали,
Божий світ пізнали.
Звідси батько вас за руку
Вів до школи на науку.
Гей, нема то в світі краще,
Як та рідна стріха.
Тут є ваше щастя,
Радість і потіха.

3-й учень:

Кожна людина завжди пам’ятає свою домівку, в якій народилась і виросла. І, навіть, коли життя заставляє нас покинути рідну домівку, наше серце назавжди залишається тут, серед наших дитячих мрій.

Звучить пісня «Душі криниця»

4-й учень:

Починається хата тут, з порога. Ні в якому разі не можна наступати на поріг або щось давати через поріг. Він вважається межею між зовнішнім світом і внутрішнім. Тому, якщо не бажаєте поспілкуватися з мешканцями поту стороннього світу, краще переступіть поріг і тихенько увійдіть до хати. Постійте хвилинку, а потім вклоніться і привітайтеся до неї: «Добрий день!» І все добро, радість і щастя, що живуть у цій хаті, обгорнуть вас своїм теплом.

5-й учень:

Важливе місце у хаті посідала піч.

Лиже полум'я жовте черево,
Важкувато сопе димар.
Голосує від болю дерево,
Піднімається димом до хмар.
Бубоняць рогачі і кочерги,
Щось пригадують з давнини.
І чекають спокійно черги
Засмагли горщики і чавуни.

Піч повинна бути завжди свіжовибіленою. «Яка піч – така і господиня, говорили в народі». І справді, найсмачніші страви готуються тільки охайною господинею.

3-й учень:

Давайте заглянемо в одну українську хату і подивимось як господиня пораяється біля печі.

Господиня:

Скільки можна лежати! Лежить та лежить! Півдня на печі пролежав, а тепер ще й на ліжко перебрався! Вставай, ледацюго!

Господар:

Ну чого ти до мене причепилася? Ти що, з глузду з'їхала чи не з тієї ноги встала?

Господиня:

Зараз ти в мене не з тієї ноги встанеш! Ану!

Господар:

(піднімається) Ну що ти від мене хочеш?

Господиня: Сходи за водою та принеси коровам попити!

Господар: Та надворі мороз собачий, от сама і йди!

Господиня: Що? Та я тобі зараз...
(ганяється за господарем з рогачем, той хапає відра і вибігає з хати)

6-й учень: А ось і стіл. Він теж займав важливе почесне місце – біля вікна. Першим за стіл сідав батько і першим починав їсти. Посередині столу завжди лежав хліб.

7-й учень: Поле, поле безкрає...
І світає й смеркає,
Знову тиша і спокій у світі.
Хвилі вітру в достиглому житі.
О безмежне і плідне
Житнє поле пагідне.
Ні межі ти не маєш, ні краю!
Ти й росою зрослося,
І зерном сколосилося,
І діждалось нового врожаю.

6-й учень: «Без хліба нема обіда». «Хліб – батько рідний». Батько різав хліб, притримуючи його тільки рукою і притискуючи до грудей. Різати хліб потрібно тільки до себе. Окраєць давали дівчатам, щоб їх хлопці любили. А коли ненароком скибочка хліба упаде дотолу, неодмінно слід підняти її і, поцілувавши, покласти на стіл. Стіл завжди збирає багато людей. Переважно на свята. А яке ж може бути свято без веселого українського танка?

Танок «Козачок»

7-й учень: Не було на Україні жодної оселі, яку б не прикрашали рушниками. Рушник – обличчя оселі, її господині.

8-й учень: Придивіться до різнобарв'я рушників, які

прикрашають нашу світлицю. Скільки роботи, творчості, натхнення, скільки почуттів вкладено у ці рушники! Кожен рушник – це окрема розповідь. На них можна побачити різні кольори, гарні орнаменти, чарівні квіти, співучих пташок. Рушники пов'язані з багатьма народними традиціями. А як приємно дивитися, коли дівчата танцюють на весіллі танок з рушниками.

Танок з рушниками

1-й учень: Сонечко-сонечко, виглянь у віконечко. Через вікна людина підтримувала зв'язок з небесним світом, богами, сонцем. Небесне вікно відкриває Бог для сонця, місяця, зірок. Вікна – очі хати. Під ними дівчина чекала на свого милого, ховаючись від батька та матері

Василь: Оленко! Голубко моя!

Оленка: Василь! Де ти був?

Василь: Та з батьком на ярмарок їздили, грошей вторгували.

Оленка: Грошей? Знову гроші...

Василь: Подивись, люба, я тобі подарунок приніс!

Оленка: Мені? Спасибі! Значить і ти думав про мене, згадував!

Василь: Думав і вдень, і вночі.

Оленка: Так ти кохаєш мене, так як і я тебе?

Василь: Ні, люба, не так, а ще дужче!

1-й учень: Хато моя, рідна батьківська хато! Яким теплом і лагідним родинним затишком, якою добротою і материнською ласкою віє від тебе рідна хато!

2-й учень:

Багато чого було в українських хатах. Багато всього і в нашій хаті. Кожна домівка – це маленький куточок України. Все, що нас оточує – мамина пісня, бабусина вишиванка, батькова хата, рушники – все це наша пам'ять, наша історія. Часто й сумна, але в основі своїй – велична. Тому все це потрібно зберігати й відновлювати. Бо Березина – наш захист і надія!

3-й учень:

Будь благословенна, хато моя! Будьте благословенні і люди, які завітали до неї.

Зеленеє жито, зелене.
Хороші гості у мене!”

Пісня «Зелене жито»

Формування в учнів національної свідомості, патріотизму, любові до свого народу, до України, активної громадської позиції

**Самійленко Надія Миколаївна,
педагог-організатор
Новомартиновицької зш I-III ст.**

*Я навчаю і учнів своїх, і дітей:
«Прихильтесь до щирих і добрих людей» .
Я ніколи не зрадила друзів своїх.
І радію, і тішусь, й молюся за них.
Я знаходила щось у житті і губила,
Розправляла розтрощені долею крила.
Намагаюся жити і так працювати,
Щоб і недруг міг добре слово сказати.
Я навчатиму й далі дітей.
Щоб горнулись до світлих порядних людей,
І вдивлялись у себе, плекати надії,
У розумних учились не губити надії.*

Сьогодні не можна ставити і вирішувати актуальні питання соціального і духовного розвитку людини і суспільства, в тому числі - школи і педагогіки, без врахування сучасного становища у світі, тенденцій його розвитку, можливостей, що відкрилися з різнобічного і плідного співробітництва. Співпраця розширює контакти, які дозволяють не тільки освоїти досягнення світового співтовариства та окремих країн, але і краще розкрити власні потенційні можливості та стимулювати пошук оптимального вирішення аналогічних або подібних проблем. Громадянськість - найважливіший духовно-моральний чинник збереження суспільної стабільності, незалежності та безпеки держави .

Мета громадянського виховання – сформувати свідомого громадянина, патріота, тобто людину з притаманними їй особистісними якостями й рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та поведінкою, спрямованими на саморозвиток та розвиток громадянського суспільства в Україні.

Відповідно до завдань, у структурі громадянського виховання можна виділити 9 пріоритетних напрямків (патріотизм, національна самосвідомість, культура міжетнічних відносин, планетарна свідомість, правосвідомість, політична культура, екологічна культура, моральність, економічна культура).

Громадянське виховання школярів спрямоване на формування і розвиток особистості, що володіє якостями громадянина – патріота Батьківщини і здатної успішно виконувати громадянські обов'язки.

Патріот – це той, хто не говорить красиві слова про Україну, прикрашає дійсність, а той хто бачить труднощі, помилки, невирішені проблеми і намагається їх розв'язати, виправити. Бути патріотом – означає духовно піднятися, усвідомити цінність Батьківщини .

В.О.Сухомлинський прагнув, щоб діти бачили життя своєї Батьківщини очима громадянина, кровно зацікавленого в розквіті, славі, могутності. На всіх уроках, коли вивчалось минуле й сучасне нашої Вітчизни, він намагався пробудити почуття того, що Вітчизна – це наш рідний дім; щастя Батьківщини – особисте щастя кожного, її горе в годину тяжких випробувань – горе кожного. Пріоритетним завданням педагогічної творчості великого педагога було виховання любові до свого народу, його традицій, культури, звичаїв, мови. Він розумів, що проблема істинного патріотизму може вирішуватись лише у зв'язку з духовними розумінням Батьківщини. Адже Батьківщина – це дух народу в усіх його виявах і творіннях. Патріотизм – це любов до свого народу, його духовності, творчості, величі. Справжній патріот бачить не лише духовну красу свого народу, і його слабкості, помилки й недосконалість .

Патріотичне виховання нерозривно пов'язане з підготовкою до захисту Вітчизни. Отже, найважливіша мета патріотичного виховання – вчити світу. А це означає:

Допомогти дітям побачити, що можна змінити світ на краще;

Залучати дітей і молодь в пошук шляхів і засобів вирішення проблем, участь в роботі щодо поліпшення життя для всіх;

Підтримувати людей в їх роботі для кращого життя всіх.

Ефективними формами виховання молодших школярів можуть бути бесіди, короткі оповідання, спогади батьків, розгляд сімейних фотографій;

відвідування музеїв, виставок; читання віршів і творів на патріотичну тематику; відвідування вистав.

Національна самосвідомість вбирає в себе любов свого народу, віру в духовні сили нації, її майбутнє, готовність до праці на користь народу; знання та уміння осмислювати його моральні та культурні цінності, історію, звичаї, обряди, символіку; систему вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, звичками, знаннями, відповідальністю перед своєю нацією.

Незаперечними показником національної свідомості є знання рідної мови, адже саме мова є головним «ключем» до оволодіння національною культурою. Мовленнєва діяльність рідною мовою інтегрує в собі всі компоненти національної самосвідомості.

Рідна мова – духовне багатство народу. Мовленнєва культура людини – дзеркало її духовної культури. Без неї людина бідна, сліпа. Адже без мови немає народу, без народу немає держави. Мова – духовне багатство народу. Мовна культура людини – це дзеркало її духовної культури. Найважливішим засобом на дитину, облагороджування її почуттів, душі, думок, переживань є краса і велич, сила і виразність рідного слова, – підкреслював В.О.Сухомлинський .

Тому національне відродження та виховання патріотизму, нерозривно пов'язані з оволодінням кожним учнем як своєю рідною, так і державною українською мовами.

Важливою складовою громадянського виховання є моральність особистості. Розробляючи цю частину громадянського виховання, виходили з того, що єдиної моралі на всі віки і епохи не може бути, як не може бути вічного двигуна. Змінюється суспільство, змінюється мораль. Кожен етап розвитку суспільства передбачає свої особливі способи поведінки особистості, особливі механізми морального впливу.

Моральність особистості включає такі гуманістичні риси, як доброту, відповідальність, совість, милосердя, толерантність, чесність, повагу, правдивість, працелюбність, справедливість, моральну свободу, повагу і любов до своїх батьків, роду. Названі якості визначають культуру поведінки особистості.

Норми моралі полегшують сприймання норм правових, які , у свою чергу, сприяють глибшому усвідомленню моральних істин. Моральна свідомість дає змогу побачити й усвідомити ту межу моральної поведінки, за якою починаються протиправні вчинки. Високоморальна свідомість стимулює соціально ціннісну поведінку, застерігає від правопорушень.

Значне місце в змісті громадянського виховання займає формування культури поведінки особистості, що виявляється в сукупності сформованих якостей особистості, що ґрунтуються на нормах моралі, закону, вчинків людини. Культура поведінки виражає, з одного боку, моральні вимоги суспільства, закріплені в нормах, принципах, ідеалах закону, а з іншого – засвоєння положень, що спрямовують, регулюють і контролюють вчинки та дії людини.

Громадянська зрілість школярів включає екологічну культуру.

Екологічна культура становить знання про:

способи взаємодії людини з навколишнім середовищем;

особливості сучасного етапу розвитку екологічної культури людства;

міру екологічних потреб людства;

принципи, норми поведінки людини, суспільства в довкіллі.

Екологічна культура виявляється в гуманному ставленні до природи, в особистій причетності й відповідальності за збереження природних багатств, вироблення вміння співіснувати з природою. Це ставлення виявляється в особистій причетності й відповідальності за збереження і примноження природних багатств, виробленні вміння співіснувати з природою, усвідомленні особистостей і основних екологічних проблем навколишнього середовища.

Важливою складовою виховання громадянина – патріота є економічна культура. Вона базується на знаннях:

економічних закономірностей, ідей, теорії суспільного розвитку;

економічних прав і свобод;

шляхів примноження національного багатства;

умов досягнення успіху на ринку праці;

способів поведінки людини в період економічної кризи;

способів захисту економічних прав людини.

Економічна культура проявляється в повазі до власності результатів людської діяльності.

Усвідомлення працьовитості як високої моральної цінності є одним із найістотніших свідчень громадянської позиції людини, її суспільної значущості.

Пріоритетну силу праці у вихованні та перевихованні молодих поколінь визнавали видатні педагоги минулого А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський. Так у Павлиші панував культ різноманітних видів праці: громадської, трудової, художньої, фізкультурно-оздоровчої. Правильно організована, виражена в різноманітних формах, спрямована на

задоволення інтересів дітей, діяльність допомагала школярам реалізувати себе, відчути свою співпричетність до справ країни, не допускала відчуження учнів від школи, стимулювала їх до самовиховання і самореалізації. В.О.Сухомлинський віддавав перевагу творчим видам діяльності, які виводили дітей за межі школи, включали їх у реальне життя суспільства. Він наголошував, що життя переконало: якщо дитина не знає праці, її серцю чужі тонкість, чутливість, сприйнятливність до «ніжних» засобів впливу на людську душу, воно огрубляється і сприймає тільки примітивні «виховні засоби»: окрик, примус, покарання .

Щоб відкрити вихованцям світле громадянське начало праці, В.О.Сухомлинський радив педагогам дотримуватись ряду правил, а саме:

йти працювати до людей треба зі свіжими не тільки фізичними, а й духовними силами;

духовно підготувати вихованців до праці, яка матиме яскраве громадське звучання;

створити уявлення про те, що створять учні своїми руками для людей;

прагнути, щоб праця облагороджувала почуття вихованця, відкрила перед ним красу навколишнього світу і людини .

Першою і однією з найважливіших ступенів на шляху виховання громадянськості школярів може і повинно стати шкільне самоврядування. Залучення дітей у процес організації їх життя та навчання здатне зіграти вирішальну роль у становленні їхньої громадянської свідомості, саме в шкільному віці в основному відбувається становлення особистості, виробляється відношення до себе і навколишньої дійсності.

Участь дітей у шкільному самоврядуванні має важливе значення у справі громадянського виховання підростаючого покоління, отже, і в становленні повноцінного громадянського суспільства.

Грамотна організація роботи органів шкільного самоврядування має важливе значення не тільки тому, що вона робить учнів активними учасниками шкільного життя, але ще й тому, що, реально беручи участь у виробленні і прийнятті рішень, вони набувають практичні навички, необхідні в їх майбутньої «дорослого» життя, у них виробляється активна життєва і громадянська позиція.

Одним із головних завдань виховання учнів Новомартиновицької ЗОШ І–ІІІ ступенів є формування національної свідомості школярів з осмисленою патріотичною позицією, а також розвиток творчості дитини, особистісного потенціалу, турбота про здоров'я кожного з вихованців.

Педагогічний колектив працює над створенням школи, яка б виховувала учнівську молодь, здатну успішно жити в оновленому суспільстві, забезпечила б виховання національної свідомості учнів різних вікових груп. Ми прагнемо, щоб у закладі панував національний дух, виховувалось нове покоління українських громадян, вчимо бережливому, шанобливому ставленню до державної символіки, національних традицій.

Ми працюємо над тим, щоб кожен учень відчував себе причетним до долі України (через свою причетність до повсякденного життя своєї родини, кола друзів, школи, села і його громади), відзначався національною гідністю. А для досягнення цієї мети учителі проводять змістовну роботу. Зокрема, дана робота добре прослідковується у застосуванні педагогічних інновацій при вивченні таких предметів, як Українська мова та література, фізична культура та уроки захисту Вітчизни, історія України та природознавство, де проводиться доволі масштабна робота з учнями по фізичній підготовці, шліфуванні навичок спілкування зі старшими та з однолітками, краєзнавча робота, яка є однією з найважливіших складових частин навчального процесу. Зокрема, краєзнавство сприяє вихованню в учнів інтересу до вивчення й збереження навколишнього середовища, любові та поваги до отчого краю, що є важливою основою патріотизму.

Суть роботи у краєзнавчій сфері є **по-перше**, залучення учнів до цієї роботи з 7-8 класів. . **Друга особливість** – широке використання місцевого матеріалу, зібраного самими учнями. **Третьою особливістю** є те, що учнівська робота обов'язково буде використана у навчально-виховному процесі, при проведенні в школі виховних заходів.

Справжні патріоти успішно формуються в активній практичній діяльності, яка поліпшує умови життя в рідному селі, підвищує матеріальний і духовний рівень народу.

У національно – патріотичному вихованні провідне значення має активність учня, його бажання вдосконалювати себе, вивчати відповідний матеріал та самостійно знаходити його.

Так, прикладами вдалих учнівських пошукових робіт є матеріал про ветеранів Великої Вітчизняної війни «Тих років не змовкне слава», зібраний матеріал «Спогади про голодомор» із села Нові Мартиновичі та окружних сіл, зібраний великий фотоматеріал вишивальниць с. Нові Мартиновичі, силами батьків та учнів зібрані експонати для краєзнавчого музею, що створений на території дитячого садка в нашому селі.

Загальноосвітній навчальний заклад має невичерпні можливості для здійснення національно – патріотичного виховання учнів. В процесі навчальних занять вони ознайомлюються з історією українського народу, його багатовіковою боротьбою за свободу і незалежність, власну державу, з багатющою культурою, традиціями, звичаями і обрядами. Під час навчальних занять діти удосконалюють знання рідної мови, природи рідного краю, народних традицій і ремесел та ін.

Головною метою розвитку та формування в учнів національної свідомості, патріотизму, любові до свого народу, до України, активної громадської позиції виховання учнів педагогічний колектив школи вбачає визначення основних напрямків удосконалення патріотичного виховання учнів; забезпечення єдності навчання, виховання, розвитку особистості та підготовки учнів до Захисту Вітчизни; вироблення єдиних поглядів і вимог до проблеми виховання патріота та громадянина; використання інноваційних форм і методів патріотичного виховання; формування у молоді високої патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді.

Школа приймає активну участь в житті сільської громади. Свята, спортивні змагання, трудові десанти проходять при активній участі учнів.

Всі ці заходи допомагають сформувати у дітей і молоді ідеал людини – патріота, гуманної, порядної, всебічно розвиненої особистості, психологічно підготувати учнів до активної діяльності в колективі, в школі, а в подальшому – в державі.

До визначних подій в житті країни в школі проходять уроки мужності, години пам'яті, виховні години.

Вихованню національної свідомості учнів сприяють й інші свята: "Козацькому роду нема переводу", родинні свята "Українські вечорниці.", до дня святого Миколая, театралізовані вистави "Новорічні вечорниці".

В напрямку патріотичного виховання в школі відбуваються різноманітні конкурси та змагання. У вересні до дня визволення Пирятинщини в школі щорічно проходить огляд - конкурс військово-патріотичної пісні та конкурс на кращу польову кашу. До дня Збройних Сил України та дня захисника Вітчизни – військово-спортивні змагання юнаків 9-11 класів, конкурсні програми «Ну-мо хлопці, козаки», спортивні родинні свята - змагання "Мама, тато, я - спортивна сім'я", турніри з шашок. Останні два роки учнівське самоврядування школи організовує та проводить акції: «Не будь байдужий до чужої біди»; «Подаруй іграшку»; «Допоможи пташкам перезимувати», а з останніми подіями у нашій державі випускники та учні нашої школи організували та провели акцію в селі «Допоможемо нашим військовим». Громадянська освіта учнів – це навчання демократії, важливий засіб формування політичної культури. І в цьому напрямку важливою є робота з лідерами учнівської молоді та дитячої організації, які існують у школі.

В школі працює шкільний парламент, де працюють комісії, що координують патріотичну роботу на рівні учнівського самоврядування.

У шкільних стінах плекається громадянин, який перейме на свої плечі тягар з плечей старших поколінь, діятиме і мислитиме по-новому, нестандартно, буде активним перетворювачем життя.

Сьогодні важливо відтворити в українському суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та соціальної цінності, сформувати в молоді громадянсько-активні, соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, перш за все, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, народу та Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави. У різні часи та епохи, в усіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство ставили перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни.

*Якщо буде світло в душі, буде краса в людині,
Якщо є краса в людині, буде гармонія в домі,
Якщо є гармонія в домі, буде порядок у нації,
Якщо є порядок у нації, буде мир у світі.*

Сценарій виховного заходу «Історія української армії від давнини до сучасності»

Ночовна Віра Дмитрівна,
учитель біології та хімії,
класний керівник 9 класу
Теплівської зш I-III ст.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

Учень:

Святкуєм цю чудову дату,
В ній - щастя, доля всіх людей.
Якщо твердіш хода в солдата,
Дзвінкішим буде сміх дітей!

Учень:

Ми - діти країни, де воля і мир,
Не хоче війни наш народ-богатир!
І наші батьки і брати повсякчас
На варті свободи і щастя для нас.

Ведуча: Цими днями ми відзначатимемо славу річницю Збройних Сил України. Це - свято чоловіків, юнаків, які відслужили в армії, і тих, хто про це тільки мріє. Багато юнаків пов'язують своє майбутнє з військом, тобто хочуть стати військовими.

Ведучий: Ми раді будемо привітати їх із святом, побажати здійснення усіх їхніх мрій. А сьогодні зробимо невеликий екскурс у минуле. Якою ж була наша армія в минулому?

Учень: На початковому етапі східнослов'янської цивілізації воєнна організація була родоплемінною. Саме рід дбав про зброю та воєнне спорядження, забезпечував охорону осель, городів від ворогів. Усі важливі воєнні справи вирішувались на вічі. Не було ніяких рангів чи ступенів. Керував вояками воєвода або князь.

У III-IV століттях давньослов'янське військо мало примітивну організацію, просту зброю, слабку дисципліну. Однак слов'янські воїни дивували всіх своєю сміливістю.

У часи Київської держави військо складалося з дружини князя та народного ополчення. Дружинники мали вірно служити князеві, бути готовими з ним йти на війну. Князі утримували дружинників, платили їм гроші, давали землі.

До народного ополчення приймали міський люд, селян-хліборобів. При цьому до боротьби з ворогом залучали всіх, незважаючи на вік, озброєність, досвід.

За княжої доби були два основні роди військ: оружники і стрільці. Оружники мали на озброєнні панцир, шолом, щит, меч, спис. Стрільці - лук і стріли. Головною ударною силою виступала важко озброєна піхота. Кінноту вперше використали князі Олег та Ігор у X столітті в походах на Візантію, греків.

Починаючи з Аскольда і закінчуючи Святославом, кожен із руських князів вважав за необхідне створити власне військо або, точніше, дружину й організувати декілька походів на Візантію. Походи їхні були дуже вдалими, що говорить про добре організоване військо.

Бій із ворогом розпочинав князь, першим кидаючи спис. Коли списи ламалися, бій продовжували мечами. Лучники із-за мурів міста обстрілювали ворога. З часом піхота поступилася місцем кінноті. Після того як кіннота здобувала перемогу, піхота закінчувала битву - розбивала залишки ворогів, захоплювала бранців у полон, забирала здобич, зброю.

Військо збиралося за наказом князя, оскільки на той час не було постійним. Спеціальні військові навчання серед воїнів не проводились.

6 грудня 1240 року закінчилась історія княжого Києва. Для українського народу почалася епоха двохсотлітнього татарського рабства.

В ординські часи частина жителів України потрапляє під ясак

(військову повинність) і служить в ординському війську, в той час, як інші борються з ігом, утворюючи численні козацькі загони, за зразком партизанських.

Україно!

Сивий степ - моя колиска.

І спасибі, що його ти зберегла.

Я вклонюся цьому степу низько-низько,

Поцілую чисту воду джерела.

Я приляжу серед літа, серед віку,

Припаду чутливим серцем до трави

І почую: десь підкова плаче гірко

І тупоче тьма лихої татарви.

Я почую: розмовляють між собою

Скромний горбик і запорошений курган.

Ох, чимало костомахою-косою

Накосила тут розлючена карга! Україно!

Чую голос недалеко: Ти могил не обмини, не обмани!

Я не знаю - джерело чи око предка

Пильно дивиться на мене з глибини.

Ведучий: Україно! Важким і тернистим був твій шлях із сивої давнини і до сьогоднішніх днів. Протягом віків численні вороги, ніби змовившись, тільки те й робили, що шматували твої землі, топтали твої простори, грабували твої багатства, терзали твої серце і душу.

Учень:

В наших грудях - кулі і ножі,

Нас розп'ято й знищено не раз,

Наші душі нидіють в іржі,

Але промінь віри не погас.

Ведуча: Героїчною сторінкою історії українського війська була Запорозька Січ, незламними лицарями духу були запорозькі козаки, такі як Дмитро Вишневецький, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа.

У XVI столітті Дмитро Вишневецький своїм коштом разом з козаками будує на Хортиці фортецю - перший козацький бастион захисту від завойовників, який став символом боротьби за незалежність.

Козацьке військо впродовж віків було армією, яка протистояла чужинцям, яка боронила свою землю й український народ від загарбників. Після приєднання України до Московщини права і «вольності» війська

запорозького урізались і урізались. А за часів Катерини II взагалі була скасована Запорозька Січ.

*Є і нам про що згадати,
Пісне, славу возвелич!
Гей, була в нас рідна мати,
Запорозька славна Січ!
Було колись на Україні, —
Ревіли гармати,
Були колись, — запорожці
Вміли панувати.
Панували, здобували,
І славу, і волю...
Минулося. Осталися Могили по полю.*

Ведучий: Немало завойовників знала Україна. Героїчна і коротка, як спалах, історія легіону Українських Січових стрільців. Створений стараннями українських патріотів у 1914 році, він поклав початок боротьбі українців за свободу.

Учень:
*Україно моя!
Ти не можеш тих хлопців забути, -
їх стежки пролягли, наче зморшки,
До твого чола.
Побратими мої, ви не можете
Хлопців отих позабути
Бо жива Україна,
І правда на світі жива.*

Ведучий: Назва «січовий стрілецький рух» свідчила про його зв'язок з традиціями січового козацтва. З початком першої світової війни розпочалося формування легіону Січових стрільців на засадах офіційних збройних сил для боротьби з царською Росією, за визволення України.

*Ой, у лузі червона калина похилилася.
Чогось наша славна Україна зажурилася.
Не хилися, червона калино —
Маєш білий цвіт.
Не журися, славна Україно —
Маєш добрий рід.*

*Марширують наші добровольці
У кривавий тан,
Визволяти братів-українців
З ворожих кайдан.
Ой, у полі ярої пшенички
Золотистий лан,
Розпочали наші добровольці
З ворогами тан!
Як повіє буйнесенький вітер
З широких степів,
То прославить по всій Україні Січових стрільців.
А ми тую стрілецьку славу збережемо,
А ми нашу славу Україну,
Гей! гей! розвеселимо!*

У 1918 році війська Української Центральної Ради були знищені разом зі спробою побудувати Українську державу. І знову, не зумівши себе захистити, Україна втратила незалежність.

Ведуча: Під час Другої світової війни в лавах Радянської Армії і Військово-Морського флоту воювало близько 2,5 млн українців. Стройові, переважно піхотні частини і з'єднання 1-4 Українських фронтів, на 60-80% склалися з українців. Було створено 650 винищувальних батальйонів, у яких налічувалося 150 тис. бійців. Народне ополчення налічувало близько 1,3 млн. воїнів. Українці прославили себе і як оборонці рідного краю, і як патріоти, що боролися за незалежність України.

*В нас клятва єдина і воля єдина.
Єдиний в нас клич і порив:
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів!
Ми сталлю з гармати,
Свинцем з карабіна
Розтроцимо вщент ворогів.
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна
Рабою фашистських катів!
Вкладає меча в руки вірного сина
Наш край, щоб цей меч пломенів.
Ніколи, ніколи не буде Вкраїна*

Рабою фашистських катів!

Ведучий: Довгим і тернистим шляхом йшла Україна до дня своєї самостійності. Багато випробувань та негараздів випало на долю українців у боротьбі за свободу та незалежність. І завжди в цій боротьбі поруч із народом йшов воїн-солдат.

Ведуча: 24 серпня 1991 року Україну було проголошено незалежною державою. Перш за все настала потреба створення національної армії, армії держави, яка отримала незалежність і лише стала на шлях свого відродження та розвитку.

Ведучий: 6 грудня 1991 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про Збройні Сили України». Саме ця подія і стала підставою для офіційного встановлення свята - Дня Збройних Сил України. Зараз процес військового будівництва в Україні триває. Восени 2013 року було здійснено останній призов до лав українських збройних сил, а у 2014 році вони мають перейти на контрактну форму комплектування.

*Нашої заслуги в тім не бачу,
Нашої не знаю в тім вини,
Що козацьку бунтівливу вдачу
Нам лишили предки з давнини.
Нам і те не добавляє слави,
Що вони од чужоземних сил
Заступили землю кучеряву
Горами високими могил.
Бо коли, закоханий в минуле,
Прокуняєш свій великий час,
Наша лінь нікого не розчулить,
Слава теж відмовиться від нас*

Ведуча: Протягом цих років Збройні сили України пройшли непростий шлях становлення і сьогодні є гарантом забезпечення захисту суверенітету, територіальної цілісності й недоторканості нашої держави.

Ведучий: Воїни Збройних Сил України продовжують славні бойові традиції ветеранів Великої Вітчизняної війни, примножують їх у нових історичних умовах.

Ведучий: Вагомий внесок роблять Збройні Сили України у розвиток міжнародного військового співробітництва. Українські солдати сьогодні забезпечують мир, спокій та злагоду в багатьох куточках планети.

Ведуча: У Конституції України сказано, що служба в Збройних Силах України, захист Вітчизни, її незалежності та територіальної цілісності -

почесний обов'язок кожного молодого громадянина. І ми віримо, що наші хлопці і юнаки з честю виконуватимуть свій обов'язок перед Батьківщиною, і що наше українське небо буде мирним і безхмарним!

Сценарій тематичного вечора «Є така держава – Україна»

**Крапивна Алла Володимирівна,
педагог-організатор
Вікторійської зш I-III ст.**

(Звучить лірична українська мелодія у звукозапису, на фоні якої говорить читець)

Читець:

Тобі, найкращая перлино
Моїх розбуджених надій,
Тобі, що звешся Україна,
І в цей життєвий буревій,
Тобі, що постаті козачі
Для нас змальовуєш щодня,
Я шлю привіт й бажаю вдачі
У сяйві радісного дня.

/Цибульський Б. "Моїй Україні"/

Ведуча I: Добрий вечір, дорогі друзі, шановні наші гості. Ми раді вітати вас у цьому залі! Щастя Вам і здоров'я! Добра і миру!

Ведуча II: Розпочинаємо наш вечір, присвячений Дню Незалежності України.

Ведуча II: Нехай ці ведичне свято доторкнеться ваших сердець, а почуте ввіллється у ваші душі! З святом Вас!

Читець:

...Народилась Україна Нова,
Небувала, чиста, як дитя,
Україна Зоряної Мови,
Україна Божого Буття!
Україна казки і кохання.
Та Держава, де щезає тлінь.
Україна творчого повстання
Для усіх безсмертних поколінь.

Україно, вернись до тебе-
Матері, сторожові вогні,
Ясні зорі і хмарини з неба,
Козаки воскреслі і пісні.
Прийдуть квіти і маленькі діти.
Прийде казка і пташиний спів,
Забринять у просторі сюїти
Всіх дерзань і небувалих снів.
Ухраїно-Матінко! Воскресни!
Тануть сні і котяться в імлу...
І Софія - Мудрість Пречудесна
Вже стоїть на Київським Валю!
Побратими, гляньте на руїни –
То ж не прах, не камені прості!
То в Руці Святої України
Всесвіту Ворота Золоті!
/Бердник О. "Золоті Ворота"/

Ведуча I: Збулося довічне прагнення нашого народу. Збулося те, за що страждали і гинули, боролися і вболівали, для чого жили і працювали мільйони синів і дочок України - впродовж років, десятиліть, століть... Те, що було провідною зорею для геніїв її духу, - і що було їхнім непозбутнім болем і тяжкою мукою...

Ведуча II: Воскресний день настав!.. 24 серпня 1991 року проголошено Днем державної незалежності. Слава Україні! Слава! Героям її - слава!

Читець:

Вже скільки закривавлених століть
Тебе, Вкраїно, імені лишали...
Тож встаньмо, браття, в цю урочу мить: Внесіте прапор вільної Держави!
Степів таврійських і карпатських гір З'єднався колір синій і жовтавий.
Гей, недругам усім наперекір –
Внесіте прапор вільної Держави!
Ганьбив наш прапор зловорожий гнів,
Його полотна в попелі лежали...
Але він знов, як дань новий, розцвів.
Внесіте прапор вільної Держави!
Повірмо в те, що нас вже не збороть,
І долучаймось до добра і слави.
Хай будуть з нами Правда і Господь -

Внесіте прапор вільної Держави!

/Крищенко В. "Прапор України"/

(В зал урочисто вноситься державний прапор України. /Виконується гімн "Ще не вмерла Україна". Сл.П.Цубинського, Муз. М.Вербицького/).

Ведуча I: До незалежності Україна йшла довгим, тяжким і жертвним шляхом, дорого за неї заплатила. За нею - і трагічні, і героїчні сторінки історії нашого народу.

Ведуча II: В підвалині української державності - і століття боротьби наших предків, і символізована насамперед в іменах Шевченка і Франка титанічна робота великих просвітителів народного духу, і сама душа українського народу.

Читець:

Благослови і вознеси
Болючу правду України,
Що йде від чистої роси,
Що йде від чистої сльози -
Не тільки смуток і руїни.

...І незнищенність України,
Народе рідний, вознеси! .

/Кочугур Д. "Благослови і вознеси..."/

Ведуча I: В цей урочистий святковий день згадаймо Великого Кобзаря - Невмирущого пророка України, людину, яка не тільки мріяла про нашу незалежність, а й усе своє життя поклала на вітвар цієї мети, яка засвідчила перед усім світом могутність українського народу, могутність нашої нації, її духовне коріння, її славу.

/Виходить читець, в руці тримає розкритий "Кобзар". Стиха звучить бандура/.

Читець:

...Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь.
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває.
Того бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.
Чужі люди проганяють,
І немає злomu
На всій землі безконечній

Веселого дому.
Я ридаю, як згадаю
Діла незабуті
Дідів наших. Тяжкі діла!
Якби їх забути
Я оддав би веселого
Віку половину.
Отака - то наша слава,
Слава України...
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, -
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує
Вольними устами.
І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невичірній
Тихо засіє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю Вас, благаю!
/Шевченко Т. "І мертвим, і живим..."/.

Ведуча II: Найбільшим заповітом Т.Г.Шевченка нам на нашій
окраденій землі, яку можуть порятувати добро зиждущі, є одна а його
молитов:

„Роботящим умам,
Роботящим рукам
Перелогі орать,
Думать, сіять, не ждять,
І посіяне жать
Роботящим рукам”.
Пам’ятаймо про це!

*/Звучить стрілецька пісня "За Україну". Сл. М.Вороного, муз. запис.
І.Кузьмюка/.*

Ведуча II: Не судилося Україні вибороти незалежність в 1917 році, коли впали мури російської темниці і, здавалося, невольниця Воля усміхнеться всім народом. Держава проіснувала недовго. Вистояти не було сили. В боротьбі за волю славні сини України віддали найдорожче - життя... Та народ пам'ятає своїх лицарів і слава про них не вмере, не поляже...
/Виконуються пісні "Повіяв вітер степовий", "Гей ви, стрільці січові"/.

Ведуча I: Терези історії переважили в сторону зла... Наша Україна випила повну чашу концтабірного соціалізму. За 70 років існування УРСР через концтабори, в'язниці і заслання пройшли мільйони українських громадян. На розправу катам було віддано цвіт української інтелігенції... Голод спустошив міста і села України...

Читець:

Чає минуций в якому живем,
Час рокований і проклятуций
Уявлявся батькам як Едем,
Як омріяний рай грядущий.
Нам затяго ламали хребти,
Катували, гноїли в темниці,
А ми бачили шлях до мети.
Нам крізь ґрати світили зірниці.
Того часу, в якому живем,
За який так боролись запекло, -
Невідпорно ми йшли в Едем,
А потрапили просто в пекло.
Вибирались віками з п'їтьми.
Задивлялись в ясні небозводи.
Ось і маємо: діти тюрми,
Ми не стали дітьми свободи,
Мов прокляття над нами висить
Голос плоті, ротів ненасить,
Т.Шевченко сказав, як сьогодні:
"За шмат гнилої ковбаси
І Україну продаси..."
Голос плоті веде до безодні!
Час жаданий, сподіваний час,
Ніби сонце, залив подвір'я, -
Віру лицарів вибили з нас,
А вживили жебрацьке безвір'я,

Смертю встелений шлях до мети
Подолати змогли не найдужчі, -
То біда, як ламають хребти,
А страшніш, як ламають душі.
Час минуций і проклятуций
Перемеле, як в жорнах, нас,
Переборе зневіру і скруху,
І Вкраїни грядущий час
В нас віродить нескореність духу.

/Осадчух П. "Два сакраментальні монологи"/

*/Ансамбль виконує пісню "Ой у лузі червона калина". Сл. С. Чарнецького.
Мел. - народна./*

Ведуча II: Справа волі завжди пекла серця українського народу. Недарма на нашому гербі - тризубі читаємо слово „воля”. Скільки їх - борців за незалежність! Не перерахувати, бо це займе не один день. І не час ділити лаври переможців - це вробить історія...

Ведуча I: Послухайте, будь ласка, українську пісню..., бо пісня - це пам'ять людська, вона завжди жила в народі, щоб сьогодні, у час національного відродження, зазвучати на повний голос, попри всі перепони - страх, голод, переслідування і репресії. Та й не могло бути інакше, бо вона вийшла з глибин душі і серця й співзвучна з нашим прагненням до волі і незалежності.

(Виконується віночок стрілецьких пісень: "Зажурились галичанки", "Мав я раз дівчиноньку", "Човен хитається" /Сл. і мел. Р.Купчинського/; далі - кілька сучасних пісень, як от: "Ой там на горі" /в обр. В.Морозова/, "Мойй Україні" /сл.А.Демидюка, муз. І.Карабиця/, "Господи, помилуй нас" /сл. і муз. Т.Патринейка/).

Ведуча II: Поки що скалічена, вичерпана Україна - мов зруйнована хата після війни. Без дверей. Кожен маже увійти. Забрати, що хоче. І хто ж захистить її душу, її майбутнє?... Боляче? Боляче. Боляче за нашу прекрасну Україну, цей розкішний вінок з рути і барвінку, країну смутку і краси. За її мужній народ, що віками боровся за своє щастя.

Україна може вижити і повинна вижити і, насамперед, завдяки її культурі. Бо це - єдиний посланець душі України, її людська і творча суть. Час минає, а все, що талановито закарбовано у слові, залишається з нами і залишиться після нас. Утверджуймо Україну Духу, Україну Розуму, Україну Серця -навіки, до нескінченності, - на Радість Світам!

Читець:

І він прийшов до нас - серпневий день!
З ним довгожданим громом і дощами,
Щоб повернулось Слово до пісень.
І Правда посилилась поміж нами.
Щоб не було в минуле вороття
До вбивчих і голодних тих тридцятих...
Хай мало в нас іще своїх звитяг,
Та ми повинні про святе все знати.
Допоки не згуртуємось разом
Не будемо єдині в наших діях,
Машину не спровадимо на злом -
Залишаться ідеї наші в мріях.
Єднаймося, бо настав той час,
Коли онук дідуся запитає:
Чи діяв, як його учив Тарас,
І мови рідної чому не знає?..
І сором той обпалить все в тобі,
І станеш сам окрадений собою -
Дитячі оченята голубі,
Як привид, будуть скрізь перед тобою.
Та врешті мученик народ сказав
На весь свій голос про жадану волю.
Освячене знамено враз підняв,
Щоб стати назавжди самим собою.
Він іншу бачив через призму літ.
Не ту, в біді окрадену Україну.
Про неї слава облетить ще світ,
Вона, як фенікс, оживе з руїни.
Її знамена мирних кольорів
Освятяться Архангелом в соборах.
Поповняться ряди земних синів,
Які були ще малюками вчора.
Очистимось душею од сквернот,
Піднімемось на зріст всього людського.
Гуде майдан - у ньому мій народ,
Який свій шлях відкрив - свою дорогу!
/Миколайчук В. "Серпень 1991-го"/

Ведуча I: І якщо у ваших душах є хоч краплина віри, щедрості й милосердя, утримайте й примножте їх, згляньтесь над собою і кожним, віддайте більше, ніж берете, пожалійте; перш ніж відвернутися. Нехай у нашій великій оселі збудеться воля творця, світиться ім'я і пам'ять живущо, повернеться слава переможця, кріпиться сила і воля недужого. Свята Україна, прокинувшись, кличе вас на радісне Свято Єднання.

Ведуча II: */заклично/:* Поети, Кобзарі, хлібороби, муляри, мандрівники, шукачі небувалою, захисники Правди і Добра, замріяні дівчата, розстріляні й замучені за Правду, збожеволені від горя Матері, які не дочекалися синів з кривавих походів. Козацькі Душі всіх віків, - до нас на поміч!

Ведуча II: Уже підвалини Храму! Помолимося ж чистиш вустами Матері й Батькові всього Суцього: Боже, поможи! Пора настала! Сила незалежної, святої України - за вами!

Читець:

Шануймося, єднаймося та будьмо, Тримаймося родинного стебла. Забудьмо чвари і себе не гудьмо. Доволі нас упало із сідла.

Не даймося обнятися з ганьбою.

Не даймося продатися брехні

Допоки ми не будемо собою –

Ніколи нам не бути на коні.

Братаймося від серця і до серця,

І з друзями ділімо хліб і сіль.

А хто на нашу душу замахнеться –

Ми вибухнемо гнівом звідусіль.

Шануймося, єднаймося та будьмо.

Тримаймося родинного стебла.

Забудьмо чвари і себе не гудьмо.

Доволі нас терзала воля зла.

Доволі нас, доволі,

Доволі нас терзала воля зла.

/Богачук О. "Шануймося та будьмо"/

(Виконується пісня: "На щастя, на долю". Сл. М.Ткача, муз. М.Мозгового або "Хай щастить", Сл. В.Крищенко, муз. І.Поклада).

Читець:

Благословенні будьте, небеса,

І ясне сонце, будь благословенне,

Нехай панує на землі краса

І не шугає полум'я шалене.

Нехай панує на землі добро,
Співає мати пісно колискову.
Хай не конає батечко Дніпро
І вільно лине в далеч світанкову.
Врятуйте цю земле безкраю
У грізний чорнобильський час,
І пісню про Вас заспівають,
І казку розкажуть про вас.

/Бердник І. "Благословенні будьте небеса" /

Ведуча І: Нехай наші символи - святий Гімн, Золотий Тризуб, наш Прапор синьо-жовтий освітлюють наше життя, гріють душі й серця, еднають і зміцнюють сили всіх українців. З святом вас! Слава Україні!
/Велично звучить "Молитва за Україну" („Боже Великий; єдиний, нам Україну храни”) муз. М.Лисенка/.

Сценарій виховного заходу, присвяченого юнакам-героям, загиблим під Крутами «Квіти у полі, там де Крути...»

**Шпак Неля Юріївна,
учитель української мови та
літератури, педагог-організатор
Сасинівської зш I-II ст.**

Мета: розширити знання учнів про трагічні події січня 1918 року під Крутами; на прикладі подвигу однолітків формувати й розвинути мотивацію, спрямовану на підготовку до захисту Вітчизни; виховувати почуття патріотизму, поваги до історичного минулого українського народу, борців за незалежність України.

Оформлення: На столі хліб на рушнику і червона калина.

На дошці прилаштовано плакат, на якому - слова:

*І слава їх встає не вмерши,
Ятрить крізь відстані і час.
Було їх триста. Триста перший –
І ти,
І я,
І кожен з нас.
Петро Шкрабюк*

Ведучий. Доброго дня. Сьогодні наша виховна година присвячена подіям, які відбувалися 29 січня 1918 року на залізничній станції поблизу селища Крути за 130 кілометрів на північний схід від Києва. Довгий час історія подій під Крутами залишалася поза увагою офіційної історіографії СРСР і обростала міфами і вигадками з обох боків. Що насправді відбувалося тоді? Яке значення мали ті події для нашої історії та сучасності? Про це ми сьогодні й поговоримо.

Перегляд відео фрагменту «Бій під Крутами»

Ведуча. Український народ щороку вшановує пам'ять молодих борців за волю, полеглих під залізничною станцією Крути. Ця битва, яку небезпідставно порівнюють зі всесвітньо відомим боєм під Фермопілами,

стала символом героїзму та відданості Українській державі й національній ідеї, а її дата – **29 січня 1918 року** – днем національної трагедії.

Ведучий. 25 січня 1918 року на засіданні Української Центральної Ради було прийнято IV Універсал, який проголошував незалежність Української Народної Республіки. Проте більшовицька влада не хотіла віддавати свого «молодшого брата». Після захоплення Харкова та Полтави більшовики спрямували своє п'ятитисячне військо під проводом лівого есера Муравйова на Київ.

Ведуча. 300 українських юнаків-добровольців виступили на захист Української Народної Республіки і прийняли на засніженому полі нерівний бій із майже п'ятитисячною армією більшовиків. Основу українських добровольців склали бійці створеної за ініціативою молодіжного Братства Українських Самостійників Юнацької школи імені гетьмана Б.Хмельницького та Студентського куреня імені Українських Січових Стрільців – переважно студенти Київського університету, Київського політехнічного інституту та учні старших класів київських гімназій.

Учениця.

Ще юнаки, ще майже діти,
А навкруги і смерть, і кров.
На порох стерти, перебити! –
Іде на Київ Муравйов.
Полків його не зупинити,
Та рано тішитесь, кати:
Коли стають до зброї діти,
Народ цей – не перемогти.
В мороці неладу, в пільмі підлот –
Ваші пісні молодечі,
Лет ваш орлиний, нестримний лет,
Лет крізь вітри і хуртечі.

Учень.

Що там, що вперше з рушницею йти,
Що там, що тому п'ятнадцять, –
Так хороше вам на ворога йти,
Співом гучним захлинатись.
Хай вам вітри вибігають на шлях,
Просять вернути, голосять, –
«Щоб наша доля...» – лунає в полях,
«Щоб краще в світі жилося».

Ведуча. 300 юнаків – цвіт тодішньої української патріотичної молоді – поклали буйні голови, захищаючи від інтервенції Українську Народну Республіку.

Ведучий. А що було під Крутами? Хто були ті юні завзятці? Якої вічної нагороди сподівались юнаки, вирушаючи в бій? Чи вони вірили в свою перемогу? Чи сподівались на свою силу? Ой ні! Чи то були козаки, окурені порохом, призначені до військової справи? Ні, ні. То були гімназисти і молоді студенти, не призначені до військової справи. Вони не визнавали ні права війни, ні права смертної кари. Їх душам було огидне всяке насильство, убивство, бій.

Учень. Бій під залізничною станцією Крути належить до однієї з найбільш трагічних сторінок української історії. Але трагедія була не лише в тому, що під Крутами загинув цілий Студентський Курінь. Справа, за яку вони полягли, є справді священною, тож смерть трьохсот борців на полі бою не можна сприймати лише як трагедію. Трагедія полягала в тому, що внаслідок тодішньої політики Українського Уряду українська держава лишилася без своєї збройної сили, без армії. Трагедія була в тому, що на розпачливий заклик Уряду, виданий до українського народу в останні хвилини («Бороніть Україну в небезпеці! Московська армія наближається до Києва!»), відгукнулися лише студенти, які й виступили захищати Україну.

Учень. У такий вирішальний для Української Держави час, український уряд, не маючи дисциплінованого, готового до рішучого спротиву війська, залишився безборонним. Тому з початку січня 1918 року в Києві почалося формування Студентського куреня Січових Стрільців, а водночас і Гайдамацького коша.

Учениця. Молодь Києва щиро відгукнулася на відозву організаційного комітету Студентського куреня. У другій половині січня до Січових Стрільців було записано 300 осіб, виключно з добровольців-студентів вищих шкіл Києва, учнів вищих класів українських гімназій, невеликого складу Першої української юнацької військової школи та кільканадцятьох слухачів школи військових лікарських помічників, найстаршому з яких – 21 , молодшим по 14-16 років.

Учень. 27 січня 1918 року виїхали молоді вояки з Києва – в напрямі Бахмача, та доїхали тільки до малої станції Крути (залізнична станція між Бахмачем і Ніжином). Далі був ворог. Тут висіли й окопались молоді юнаки, тут і зав'язався бій із вимуштруваним та добре озброєним ворогом.

Учениця. Бій розпочався о 12 годині дня і фактично безперервно тривав до пізнього вечора. Юнаки мужньо відбивали атаку ворога, не залишаючи своїх позицій. Протягом п'яти годин українські підрозділи стримували ворожі напади. Проте невдовзі, скориставшись кількісною перевагою, наступаючі зламали оборону і почали оточувати українські частини. Розуміючи безвихідність свого становища, бійці Студентського куреня пішли в атаку і були майже всі знищені. 27 студентів і гімназистів (серед них: Лизогуб, Попович, Шульгін, Кальченко, Ганкевич та інші) були захоплені і замордовані.

Учениця. Це був перший і останній бій юних захисників української незалежності, а для більшості – перша і остання у їхньому житті ніч, проведена поза батьківським домом.

Ведучий. Уже в березні 1918 року, після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі. Коли армія УНР повернулася, на полі було зібрано кілька десятків тіл полеглих і перевезено їх до Києва, де відбулася громадська жалоба і поховання. 19 березня їх було поховано в братній могилі на Аскольдовому цвинтарі. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним.

Перегляд фрагмента фільму «Лист без конверта» із серії «Невідома Україна».

Ведучий. У наших предків був звичай: у день поминання могили мертвих устеляти квітами і запалювати свічки. Запалимо й ми свічки в пам'ять загиблих у боротьбі за утвердження незалежної України юнаків.

Учні-читці підходять до столу і запалюють свічки.

Учениця

Триста їх, як цвіт рясний, весняний,

В снігових заметах залягло:

В їх серцях одне палке бажання

Й в лютий холод полум'ям цвіло.

Учень

Сьогодні пам'ять знову відродилась,

Прийшла із поневолення життя,

Щоб свічкою новою засвітилась

Душа, зірвавши пута забуття.

В молитвах всіх героїв пригадаєм,

Живим у Бога будем щедрості просить,

Воскресне дух, я всіх вас закликаю,
Людської пам'яті яскраву свічку запаліть.

Вшануємо пам'ять героїв, замордованих під Крутами, хвилиною мовчання

Ведучий. Трагічна загибель студентського куреня стала символом патріотизму і жертвності в боротьбі за незалежну Україну. Подвиг українських юнаків, що своєю кров'ю окропили святу землю в боротьбі за волю України, навечно залишиться в історії як символ національної честі...

Ведуча. Вони – студенти, курсанти, школярі – виявилися у своєму патріотизмові вище за класові інтереси і, коли постала потреба, без вагань віддали молоде життя в ім'я волі свого народу. У масштабах всесвітньої історії ця битва, може, й незначна. Вона не є зразком військового мистецтва. Проте вона – символ нескореного духу нашої нації.

Ведучий. Будьмо патріотами, любімо свою багатостраждальну матір - Україну. Сьогодні вона, як ніколи, потребує нашої допомоги.

Учень.

*Любіть Україну, як вірні сини,
Віддати життя їй готові,
Як юні сини, що життя віддали
Під Крутами всі, як Герої...*

Василь Криволап

